

Adekwatność Kapitałowa
oraz Inne Informacje Podlegające Ogłoszeniu
Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.
wg stanu na dzień 31.12.2013 roku

Czerwiec 2014

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
2.	Informacje o Grupie Kapitałowej	4
3.	Ogólne zasady zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej	4
4.	Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem	5
5.	Ryzyko kredytowe.....	7
5.1	Organizacja ryzyka kredytowego.....	7
5.2	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	9
5.3	Zarządzanie ryzykiem kredytowym kontrahenta.....	10
5.4	Zarządzanie ryzykiem koncentracji (limity koncentracji).....	11
5.5	Zabezpieczenia	12
5.6	Proces analizy kredytowej	13
5.7	Scoring/Rating.....	14
5.8	Identyfikacja ryzyka kredytowego	15
5.9	Pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego	16
5.10	Przegląd ekspozycji kredytowych pod kątem tworzenia odpisów aktualizujących i rezerw	17
5.11	Monitorowanie ryzyka kredytowego klientów indywidualnych oraz biznesowych	18
5.12	Podstawowe informacje o monitorowaniu ryzyka kredytowego.....	19
6.	Ryzyko rynkowe.....	24
6.1	Zarządzanie ryzykiem rynkowym	24
6.2	Stosowane modele i miary ryzyka.....	26
6.3	Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego.....	27
6.4	Raportowanie ryzyka rynkowego	29
6.5	Ryzyko stopy procentowej.....	29
6.6	Ryzyko walutowe.....	33
6.7	Ryzyko płynności.....	34
6.8	Ekspozycje kapitałowe	37
6.9	Kredytowe instrumenty pochodne.....	37
7.	Ryzyko operacyjne.....	38
8.	Fundusze własne	41

9.	Wymogi kapitałowe	42
10.	Kapitał wewnętrzny	44
10.1.	Analiza ryzyka oraz wybór istotnych rodzajów ryzyka	45
10.2.	Monitorowanie procesu	46
11.	Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	46
11.1	Proces ustalania polityki zmiennych wynagrodzeń	46
11.2	Kryteria pomiaru i oceny wyników osób zajmujących stanowisko kierownicze...	48
11.3	Zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.	49

1. Wprowadzenie

Raport „Adekwatność Kapitałowa oraz Inne Informacje Podlegające Ogłaszaniu Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.” według stanu na dzień 31.12.2013 roku został przygotowany zgodnie z wymogami art. 111 i art. 111a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, z późniejszymi zmianami, zgodnie z wymogami określonymi w Uchwale nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania, przez banki, informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej, z późniejszymi zmianami oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu oraz *Zasadami polityki informacyjnej Alior Bank S.A.* zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Alior Banku S.A.

Zgodnie z § 6 ust. 1 Uchwały nr 385/2008 KNF, Grupa Alior Banku S.A. ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od daty zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

O ile nie zaznaczono inaczej, w Raporcie zostały zaprezentowane dane skonsolidowane Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A. Ponieważ na kształt profilu ryzyka w Grupie Kapitałowej Banku dominujący wpływ wywiera Alior Bank S.A., część informacji zawartych w raporcie dotyczy danych jednostkowych Alior Banku S.A. O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe przedstawione w Raporcie wyrażone zostały w tysiącach złotych.

2. Informacje o Grupie Kapitałowej

W dniu 31 grudnia 2013 r. w skład Grupy Kapitałowej wchodziły następujące jednostki:

- Alior Bank S.A. – jednostka dominująca;
- Alior Instytut Szkoleń sp. z o.o. – jednostka zależna bezpośrednio (100% udziałów w kapitale, spółka utworzona 28 września 2011 r.);
- Alior Raty sp. z o.o. – jednostka zależna bezpośrednio (100% udziałów w kapitale, spółka utworzona 3.02.2012 r.);
- Obrót wierzytelnościami Alior Polska sp. z o.o. S.K.A. – jednostka zależna (100% udziałów w kapitale, spółka utworzona 25 maja 2012 r.);
- Centrum Obrotu Wierzytelnościami Alior Raty sp. z o.o. S.K.A. – jednostka zależna (100% udziałów w kapitale, spółka utworzona 23.10.2013 r.)

Szczegółowa informacja o metodzie konsolidacji poszczególnych spółek została opisana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2013 r.

3. Ogólne zasady zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem w Alior Banku S.A. odbywa się w oparciu o przepisy wewnętrzne przyjęte przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą uwzględniające regulacje ostrożnościowe wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk rekomendowanych przez regulatorów.

Ogólny cel oraz ramowe zasady obowiązujące w Banku w procesie zarządzania ryzykiem określa *Polityka Zarządzania Ryzykiem w Alior Bank S.A.* Szczegółowa polityka Banku została uregulowana w odrębnych dokumentach precyzujących zasady w zakresie:

- ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji;

- ryzyka kontrahenta;
- ryzyka rynkowego;
- ryzyka płynności;
- ryzyka operacyjnego;
- ryzyka modeli.

Nadrzędnym celem polityki zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie wczesnego rozpoznawania oraz odpowiedniego zarządzania wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka związanymi z prowadzoną działalnością. Weryfikacja zakresu ryzyka pod kątem istotności wykonywana jest cyklicznie, raz na rok lub częściej, jeżeli wystąpią przesłanki zmiany profilu ryzyka Banku lub jego otoczenia.

Po zakończonej, w kwietniu 2013 r., weryfikacji zakresu ryzyka Bank uznał następujące jego rodzaje za istotne:

- ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta);
- ryzyko kredytowe – koncentracji w branży;
- ryzyko kredytowe – koncentracji wobec Klienta lub grupy Klientów powiązanych;
- ryzyko kredytowe – koncentracji w walucie;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej;
- ryzyko płynności;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko modeli
- ryzyko biznesowe
- ryzyko utraty reputacji.

Przy weryfikacji zakresu ryzyka, obok rodzajów ryzyka wymienionych powyżej, brane są pod uwagę: ryzyko kredytowe koncentracji w regionie, ryzyko kredytowe koncentracji zabezpieczeń, ryzyko rezydualne, ryzyko transferowe i ryzyko kraju oraz ryzyko strategiczne. Docelowy profil ryzyka Banku oceniany jest w oparciu o aktualny profil ryzyka, plany strategiczne oraz zdefiniowaną skłonność do podejmowania ryzyka.

4. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

W celu sprawnego i skutecznego zarządzania systemem ryzyka w Alior Banku S.A. nadzór, kontrolę i odpowiedzialność za działanie tego systemu powierzono:

- Radzie Nadzorczej;
- Zarządowi Banku;
- Komitetom (Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i ICAAP, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – ALCO, Komitet Ryzyka Operacyjnego, Komitety Kredytowe);
- Komórkom organizacyjnym odpowiedzialnym za poszczególne rodzaje ryzyka;
- Departamentowi Audytu Wewnętrznego.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu oraz nadzoruje zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym oraz akceptuje apetyt Banku na ryzyko.

Zarząd Banku sprawuje ogólną kontrolę nad procesem zarządzania ryzykiem, określa strategię Banku w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem.

Komitety wspierają Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i ICAAP integruje zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka, w tym proponuje wielkość apetytu na ryzyko, nadzoruje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, a także ocenia ryzyko związane z wprowadzaniem nowych produktów.

Do najważniejszych kompetencji Komitetu ALCO należy sprawowanie nadzoru nad ryzykiem rynkowym, płynnością, a także zarządzaniem aktywami i pasywami.

Komitet Ryzyka Operacyjnego, został utworzony w celu wspierania Zarządu w efektywnym zarządzaniu ryzykiem operacyjnym w Banku. Komitet monitoruje poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne i ocenia sytuację w zakresie ryzyka operacyjnego w skali całego Banku.

Przedmiotem działania Komitetów Kredytowych jest zatwierdzanie decyzji kredytowych o podjęciu, przez Bank, zaangażowania bilansowego i pozabilansowego, podejmowanie decyzji w sprawie wprowadzania ofert specjalnych oraz podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach nieuregulowanych w Zasadach Kompetencji Kredytowych, wiążących się z podejmowaniem przez Bank ryzyka kredytowego, do wysokości przyznanego limitu kompetencji.

Za przegląd ryzyka w Alior Banku S.A. odpowiedzialna jest Grupa ds. Istotności Ryzyka. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele poszczególnych pionów i obszarów działalności Banku, dysponujący odpowiednią wiedzą z zakresu aktualnego i potencjalnego ryzyka. W szczególności są to przedstawiciele jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem kredytowym, ryzykiem rynkowym oraz ryzykiem operacyjnym.

Ze względu na różnorodność zjawisk towarzyszących poszczególnym rodzajom ryzyka, każdym z nich zarządza właściwa komórka wiodąca. W przypadku ryzyka kredytowego poszczególne funkcje związane z identyfikacją, pomiarem, oceną i monitoringiem zostały rozdzielone między kilka komórek organizacyjnych.

Szczegółowy zakres zadań poszczególnych komórek jest zaprezentowany przy omawianiu każdego rodzaju ryzyka.

Departament Audytu Wewnętrznego przeprowadza niezależne kontrole mające na celu dostarczenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku obiektywnych informacji i ocen dotyczących procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodności z regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

5. Ryzyko kredytowe

5.1 Organizacja ryzyka kredytowego

Strategia

Strategia Banku zakłada uniwersalny charakter instytucji, która kieruje swoją ofertą zarówno do Klientów Indywidualnych jak i do Klientów Biznesowych.

Bank zdefiniował strategię w zakresie ryzyka kredytowego w odniesieniu do poszczególnych grup Klientów poprzez:

- określenie i wprowadzenie do oferty produktów kredytowych z uwzględnieniem szczegółowego opisu ich parametrów (*karty produktów*), takich jak: nabywcy produktu; przedmiot finansowania; przeznaczenie produktu; wymagania wobec kredytobiorców; kwota minimalna i maksymalna; okres kredytowania, forma funkcjonowania produktu i jego walutę; zasady wypłat, spłat i karencji oraz opis stosowanych zabezpieczeń wraz z informacją o wymaganym poziomie wskaźnika LtV. Dla każdej z homogenicznych grup Klientów została przygotowana ściśle zdefiniowana oferta produktowa;
- określenie oczekiwanego profilu ryzyka Klientów w oparciu o nadane im indywidualne oceny ratingowe bądź scoringowe oraz oczekiwany udział poszczególnych grup w portfelu kredytowym. Bank zdefiniował oczekiwany rozkład wyników scoringu i ratingu;
- określenie oczekiwanego profilu ryzyka produktów kredytowych wdrożonych w Banku, wyrażonego przez standardowe koszty ryzyka. Standardowe koszty ryzyka uzależnione są m.in. od obserwowanych wartości prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości oraz wartości ustanowionych zabezpieczeń;
- uzależnienie strategii, w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, od kanału dystrybucji poszczególnych produktów (tj. Oddziały Banku, Contact Center, Internet, Agencje i Pośrednicy) oraz wpływu każdego z nich na ryzyko kredytowe. Znalazło to odzwierciedlenie w dedykowanych dla poszczególnych kanałów procesach kredytowych i standardowych kosztach ryzyka;
- dywersyfikację ryzyka dzięki zastosowaniu limitów koncentracji;
- dywersyfikacji ryzyka dzięki zastosowaniu zróżnicowanych poziomów DTI (wskaźnik wyrażający stosunek sumy miesięcznych kosztów związanych z obsługą zobowiązań i miesięcznych zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu netto);
- ograniczanie ryzyka kredytowego poprzez ustanawianie zabezpieczeń kredytów;
- redukcję ryzyka kredytowego w ramach realizacji zdefiniowanych procesów monitoringu.

Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka kredytowego

Dla zapewnienia prawidłowości procesów kredytowych w Banku funkcjonują Departamenty realizujące ściśle określone zadania:

- Departament Rozwoju Ryzyka KI odpowiedzialny za:

- tworzenie i nadzór nad polityką kredytową Banku wobec segmentu Klienta Indywidualnego;
- tworzenie i zarządzanie procesami oceny ryzyka kredytowego w zakresie segmentu Klienta Indywidualnego;
- opracowywanie wymagań do narzędzi wspomagających przeprowadzanie oceny ryzyka kredytowego Klienta Indywidualnego;
- tworzenie i aktualizację zasad oraz procedur i procesów monitoringu, restrukturyzacji i windykacji dla segmentu Klienta Indywidualnego;
- analizę portfela kredytowego oraz procesów kredytowych w segmencie Klienta Indywidualnego;

- Departament Polityki Kredytowej KI odpowiedzialny za:

- opracowanie zasad i algorytmów tworzenia odpisów i rezerw z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych oraz szacowanie parametrów i nadzór nad poprawnością kalkulacji;
- nadzór nad procesem ICAAP w Banku;
- tworzenie metodologii wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz metodologii kalkulacji kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka kredytowego;
- tworzenie metodologii klasyfikacji wg RMF;
- tworzenie zasad ustalania limitów w zakresie segmentu Klienta Indywidualnego;
- rozwój metodologii budowy i walidacji modeli scoringowych;
- optymalizację jakości portfela kredytowego;
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

- Departament Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego odpowiedzialny m.in. za:

- kształtowanie strategii długookresowych w zakresie ryzyka kredytowego w segmencie Klienta Biznesowego oraz regularna kontrola statusu ich realizacji;
- tworzenie, przegląd i aktualizacja metodyk oceny ryzyka kredytowego stosowanych przy udzielaniu produktów kredytowych Klientom Biznesowym;
- opracowywanie wymagań oraz specyfikacji do narzędzi wspomagających procesy oraz przeprowadzanie oceny ryzyka kredytowego i monitoringu Klientów Biznesowych;
- stworzenie i nadzór nad politykami oraz procesami z zakresu monitoringu Klientów Biznesowych;
- opracowywanie, przegląd i aktualizacja polityk i innych regulacji z zakresu funkcjonowania zabezpieczeń produktów Klientów Indywidualnych i Biznesowych;
- opracowywanie instrukcji i wytycznych w celu prawidłowej realizacji procesów ustanawiania i monitoringu zabezpieczeń oraz ich rejestrowania w systemach Banku;
- opracowywanie wymagań do narzędzi i systemów wspierających obsługę zabezpieczeń;
- wykonywanie monitoringu zabezpieczeń Klientów Biznesowych;
- opracowywanie reguł postępowania z podmiotami powiązanymi, w tym ustalanie zasad identyfikacji podmiotów powiązanych oraz opracowywanie wymagań do narzędzi IT w tym zakresie;
- ustalanie limitów i strategii branżowych dla segmentu Klienta Biznesowego;
- zarządzanie limitami koncentracji;
- tworzenie i zarządzanie procesami oceny ryzyka kredytowego we zakresie segmentu Klienta Biznesowego;
- rozwój metodologii budowy i walidacji modeli scoringowych i ratingowych;
- opracowywanie wymagań do narzędzi wspomagających przeprowadzanie oceny ryzyka kredytowego Klienta Biznesowego;
- tworzenie i aktualizację zasad oraz procedur i procesów monitoringu, restrukturyzacji i windykacji dla segmentu Klienta Biznesowego;
- analizę portfela kredytowego oraz procesów kredytowych w segmencie Klienta Biznesowego;
- administrowanie narzędziami informatycznymi - systemami IT używanymi do oceny ryzyka kredytowego i administracji, monitoringu i windykacji a także bazami danych i aplikacjami;

- Departament Analiz i Administracji Kredytowej Klienta Indywidualnego odpowiedzialny za:

- przeprowadzanie oceny kredytowej wniosków Klienta Indywidualnego;

- przygotowywanie rekomendacji kredytowych dla wyższych szczebli decyzyjnych;
 - przygotowywanie pełnej dokumentacji kredytowej;
 - weryfikację wyceny zabezpieczeń przedstawionych przez klientów w ramach procesu udzielania kredytów;
 - podejmowanie decyzji kredytowych w ramach posiadanych kompetencji;
 - administrację kredytową, w tym w szczególności analizę sytuacji finansowej Klientów KI;
- Departament Analiz i Administracji Kredytowej Klienta Biznesowego odpowiedzialny za:
- przeprowadzanie oceny kredytowej wniosków Klienta Biznesowego;
 - przygotowywanie rekomendacji kredytowych dla wyższych szczebli decyzyjnych;
 - przygotowywanie pełnej dokumentacji kredytowej;
 - weryfikację kompletności dokumentacji;
 - weryfikację wyceny zabezpieczeń przedstawionych przez klientów w ramach procesu udzielania kredytów;
 - obsługę i monitorowanie Komitetów Kredytowych Banku;
 - podejmowanie decyzji kredytowych w ramach posiadanych kompetencji;
 - administrację kredytową, w tym w szczególności, analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej Klientów KB;
- Departament Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji realizujący zadania w zakresie:
- monitoringu występowania nieprawidłowości w realizacji umowy oraz reakcja na wystąpienie sygnałów ostrzegawczych mogących świadczyć o pogorszeniu się jakości poszczególnych ekspozycji kredytowych;
 - prowadzenie działań zmierzających do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości;
 - restrukturyzacji wierzytelności;
 - windykacji wierzytelności;
 - odpisywania i umarzania wierzytelności;
 - sprzedaży wierzytelności;
- Departament Kredytów Trudnych, do którego zadań należy:
- identyfikacja rachunków (Klientów Biznesowych), w przypadku których Bank może przeprowadzić proces restrukturyzacji;
 - ocena wniosków restrukturyzacyjnych;
 - monitoring klientów w restrukturyzacji;
 - podejmowanie decyzji zgodnie z posiadаныmi kompetencjami;
 - indywidualny monitoring klienta, zabezpieczeń oraz rezerw i odpisów aktualizacyjnych;
 - realizowanie przyjętej strategii windykacyjnej bez względu na wysokość zadłużenia;
 - współpraca z organami egzekucyjnymi oraz innymi uczestnikami postępowań windykacyjnych/egzekucyjnych;
 - sporządzanie not księgowych w zakresie spłat wierzytelności, ponoszonych kosztów lub przeksięgowania należności.

5.2 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku opiera się na wdrożonym zintegrowanym systemie zarządzania ryzykiem kredytowym i składa się z następujących elementów:

- identyfikacja ryzyka kredytowego, czyli wyznaczenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na wielkość ryzyka kredytowego podejmowanego przez Bank oraz stałej aktualizacji ich listy;
- pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego - wyznaczenie miar i budowanie modeli ekonometrycznych, których zadaniem jest ilościowa ocena bieżącego ryzyka oraz prognozowanie tego ryzyka w przyszłości;

- monitoring ryzyka kredytowego polegający na podsumowaniu wszystkich pomiarów ryzyka kredytowego dokonanych za dany okres sprawozdawczy wraz z wydaniem opinii i rekomendacji; koncentruje się na gromadzeniu ocen ryzyka kredytowego, porównywaniu ich w czasie i na tej bazie budowaniu strategii wczesnego ostrzegania oraz strategii ograniczania ryzyka kredytowego;
- nadzór nad aktualnymi i potencjalnymi rodzajami ryzyka – polega na regularnym pomiarze ryzyka kredytowego oraz ocenie zidentyfikowanych w systemie Banku obszarów ryzyka kredytowego, ponadto zapewnia nadzór nad stałą weryfikacją opracowanej przez Bank mapy ryzyka oraz metod jego pomiaru.

Wymiar finansowy ryzyka kredytowego zidentyfikowanego i antycypowanego oraz miejsce jego wystąpienia są w Banku szczegółowo badane. Głównym składnikiem oceny ryzyka jest wyznaczanie standardowych kosztów ryzyka na bazie wdrożonej metodyki oraz alokowanie ich do odpowiednich jednostek Banku. Zgodność osiąganego poziomu kosztów ryzyka z zaplanowanym i zatwierdzonym poziomem jego tolerancji jest na bieżąco monitorowana.

Do podstawowych instrumentów wykorzystywanych do ograniczania ryzyka kredytowego Bank zalicza:

- metodyki wyznaczania zdolności kredytowej (w tym poziomy DTI) i oceny ryzyka kredytowego;
- limity koncentracji;
- system monitoringu, w tym mechanizmy wczesnego ostrzegania;
- prawne zabezpieczenia spłaty wierzytelności Banku.

5.3 Zarządzanie ryzykiem kredytowym kontrahenta

Wartość ekspozycji wyznaczana jest zgodnie z zasadami obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, przy czym ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych wyznaczany był zgodnie z załącznikiem nr 16 do Uchwały 76/2010 KNF, natomiast ekwiwalent bilansowy transakcji z przyrzeczeniem odkupu określany jest zgodnie z załącznikiem nr 17 do wspomnianej Uchwały.

Dodatnia wartość godziwa kontraktów na 31.12.2013 r. wyniosła 2,07 mld zł. Wartość tą otrzymano sumując dodatnie rynkowe wartości dla wszystkich trwających transakcji. Wartość netto ekspozycji kredytowej po uwzględnieniu saldowania transakcji dla kontrahentów posiadających umowy ramowe wyniosła 241 mln zł. Korzyści z saldowania wyniosły ok. 1,83 mld zł (nie zostały one uwzględnione przy wyliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego). Wartość przyjętych zabezpieczeń wyniosła 71 mln zł.

Poziom zabezpieczeń, jakie Bank zobowiązany jest składać, jest standardowo uzależniony od poziomu bieżącej wyceny transakcji zawartych w ramach danej umowy. Jednocześnie Bank nie zawarł umowy, w której kontrahent byłby uprawniony do żądania ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń w przypadku zmiany oceny wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi funkcjonującymi na rynku międzybankowym jest minimalizowane poprzez ustalanie i monitorowanie dostępnych limitów na poszczególne rodzaje transakcji dla wyznaczonych banków.

Ryzyko kredytowe wynikające z udostępniania Klientom Biznesowym niebędącymi bankami instrumentów pochodnych jest akceptowane i ograniczane do wysokości limitów skarbowych posiadanych przez tych Klientów. Zgodnie z definicją obowiązującą w Banku, limit skarbowy rozumiany jest jako wysokość potencjalnej straty kredytowej, jaka może wystąpić w wyniku korzystania przez Klienta z instrumentów pochodnych. Limit skarbowy stanowi część łącznego

limitu kredytowego dla zaangażowań obrotowych ustalanych dla Klientów. Jest on zatwierdzany w oparciu o zdolność kredytową Klienta, badaną wg standardów obowiązujących w Banku. Dodatkowym elementem warunkującym decyzję o przyznaniu Klientowi limitu skarbowego jest rozpoznanie jego wiedzy i doświadczenia w stosowaniu instrumentów pochodnych oraz znajomości rynków finansowych. W przypadku Klientów Indywidualnych przyznawane są wyłącznie limity zabezpieczone kaucją. Klienci Biznesowi mogą zabezpieczać limity zgodnie z katalogiem zabezpieczeń akceptowalnych przez Bank. Najlepszym Klientom Bank może oferować limity skarbowe bez zabezpieczeń.

5.4 Zarządzanie ryzykiem koncentracji (limity koncentracji)

Bank uznaje nadmierną koncentrację każdej pozycji, której towarzyszy ryzyko kredytowe lub ryzyko zachwiania/utruty płynności, za zjawisko mogące mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Znajomość skali niebezpieczeństw związanych z koncentracją zaangażowań umożliwia prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami, a przede wszystkim tworzenie bezpiecznej struktury portfela kredytowego.

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji, Bank ogranicza ryzyko koncentracji ustanawiając limity i normy koncentracji wynikające z przepisów zewnętrznych oraz wewnętrznych analiz prowadzonych przez Bank.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji z tytułu działalności kredytowej w Banku dotyczy w szczególności:

- i. obszarów wynikających z **uregulowań zewnętrznych** (w zakresie kompetencji Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego):
 1. ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w Części Czwartej Rozporządzenia CRR ,
 2. koncentracji wewnętrznej, w tym ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 3. koncentracji dużych zaangażowań;
- ii. ryzyka wynikającego z zaangażowań względem **typu klienta** – indywidualny i biznesowy (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego);
- iii. ryzyka wynikającego z zaangażowań względem podmiotów charakteryzujących się cechami wspólnymi takimi jak:
 1. ten sam **segment** (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego – dla portfela Klienta Indywidualnego oraz Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego – dla portfela Klienta Biznesowego),
 2. ta sama **branża** oraz **sektor gospodarki** tj. podmioty prowadzące tę samą działalność lub obrót podobnymi towarami (w zakresie kompetencji Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego),
 3. ten sam **kraj** zamieszkania bądź siedziby (w zakresie kompetencji Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego),
 4. to samo **województwo** zamieszkania bądź siedziby (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego – dla portfela Klienta Indywidualnego oraz Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego – dla portfela Klienta Biznesowego);
- iv. ryzyka wynikającego z metryki produktu, w tym: **waluty, rodzaju (stałe lub zmienne) i indeksu oprocentowania, typu produktu, LtV, okresu kredytowania i daty zapadalności** (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta

- Indywidualnego – dla portfela Klienta Indywidualnego oraz Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego – dla portfela Klienta Biznesowego);
- v. ryzyka wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia (w tym ryzyka wynikającego zabezpieczenia się Banku na papierach wartościowych o podobnej charakterystyce) (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego);
- vi. ryzyka wynikającego z kanału dystrybucji (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego – dla portfela Klienta Indywidualnego oraz Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego – dla portfela Klienta Biznesowego);
- vii. ryzyka wynikającego z ofert specjalnych i promocji (w zakresie kompetencji Departamentu Polityki Kredytowej Klienta Indywidualnego – dla portfela Klienta Indywidualnego oraz Departamentu Zarządzania i Rozwoju Ryzyka Kredytowego Klienta Biznesowego – dla portfela Klienta Biznesowego);

oraz innych obszarów, w których wystąpić może istotne ryzyko koncentracji działalności kredytowej.

5.5 Zabezpieczenia

Bank dopuszcza wszystkie rodzaje i formy prawne zabezpieczeń, akceptowane na gruncie prawa polskiego. Bank akceptuje, w szczególności, następujące formy prawne zabezpieczeń:

- gwarancje, regwarancje i poręczenia;
- blokady;
- zastawy;
- przewłaszczenia;
- cesje wierzytelności;
- ubezpieczenia kredytu;
- weksle;
- hipoteki;
- pełnomocnictwa do rachunku bankowego;
- kaucje, jako szczególną formę zabezpieczenia;
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Bank dąży do ustanawiania zabezpieczeń w sposób adekwatny do ponoszonego ryzyka kredytowego i elastyczny w stosunku do potrzeb i możliwości Klientów. W ramach oferty dla Klientów, istnieją produkty udostępniane bez zabezpieczeń oraz takie, których dostępność ograniczona jest ustanowieniem zabezpieczenia. Zabezpieczenia mogą być ustanawiane w sposób łączny, co oznacza, że zabezpieczenie jednego kredytu mogą stanowić różne składniki majątkowe jednocześnie. Celem jest uzyskanie łącznej wartości zabezpieczenia na poziomie oczekiwanym przez Bank.

Proporcje między poziomem zaangażowania a wartością zabezpieczenia regulowane są za pomocą wskaźników LtV, uwzględniających różne rodzaje ryzyk, m.in. ryzyko utraty wartości zabezpieczenia, ryzyko kursowe, stóp procentowych, płynności lub inne właściwe dla danego rodzaju produktu. O wartości tych wskaźników klienci Banku informowani są podczas bieżących kontaktów z Bankierami lub w placówkach Banku.

Ustalając wartość zabezpieczenia, Bank kieruje się zasadą ostrożnej wyceny i przyjmuje wartość rynkową lub wartość możliwą (realną) do odzyskania w sytuacji zaspokojenia się z zabezpieczenia. Bank posiada odpowiednie narzędzia służące do weryfikacji wycen

zabezpieczeń, w szczególności wykorzystuje wiarygodną bazę danych systemu AMRON oraz dane z EuroTax do wyceny pojazdów.

Wyceny zabezpieczeń proponowanych na zabezpieczenie wierzytelności kredytodawcy sporządzone są przez rzeczoznawców akceptowanych przez Bank, a lista tych rzeczoznawców jest aktualizowana przez Bank.

Bank monitoruje skuteczność ustanowienia zabezpieczeń poprzez:

- weryfikację kompletności oraz prawidłowości dokumentacji dotyczącej zabezpieczeń w tym:
 - potwierdzenia ustanowienia blokad na rachunkach w innych instytucjach przez te instytucje;
 - potwierdzenie przyjęcia do realizacji pełnomocnictw przez instytucje prowadzące rachunki Klienta, do których Bank ma pełnomocnictwo;
 - potwierdzenia wpisów w odpowiednich rejestrach/na rachunkach (księga wieczysta, rejestr sądowy, rejestr uczestników funduszu inwestycyjnego, konto depozytowe, rachunek inwestycyjny);
 - potwierdzenie zawiadomienia dłużników wierzytelności;
 - potwierdzenie przyjęcia cesji wierzytelności z polis ubezpieczeniowych przez ubezpieczycieli;
 - zgoda małżonka, współników spółki osobowej;
- sprawdzenie ważności zabezpieczenia – w przypadku zabezpieczeń przyjmowanych na określony termin, realizowany jest proces odnowienia zabezpieczenia, np. polisa ubezpieczeniowa;
- weryfikację aktualnej wartości zabezpieczenia – przegląd zabezpieczeń realizowany jest nie rzadziej niż raz w roku, a w przypadku zabezpieczeń finansowych wartość jest monitorowana codziennie.

Bank ogranicza ryzyko związane z poszczególnymi zabezpieczeniami i dostawcami zabezpieczeń poprzez wyznaczanie limitów koncentracji, uwzględnianie bufora bezpieczeństwa ze względu na ryzyko kursowe i ryzyko płynności oraz stały monitoring zarówno skuteczności ustanowienia zabezpieczenia, jak również jego wartości w trakcie trwania okresu kredytowania.

Kwota pomniejszenia ekspozycji z tytułu zastosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego, zgodnie ze stosowaną przez Bank metodą kompleksową uznawania zabezpieczeń, wyniosła na koniec 2013 r. 405 mln zł. Ekspozycje zabezpieczone znalazły się w klasie ekspozycji wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej, ekspozycji wobec instytucji, ekspozycji wobec przedsiębiorców, ekspozycji detalicznych, ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach, ekspozycji przeterminowanych, a także innych ekspozycji. Kwota ekspozycji zabezpieczonych przez uznane zabezpieczenia na koniec 2013 r. wynosiła 822 mln zł.

Na dzień 31.12.2013 r. Bank stosował ochronę kredytową w postaci przyjętych gwarancji (wartość ekspozycji zabezpieczonych gwarancjami wyniosła 332 mln zł) oraz nie stosował ochrony kredytowej w postaci kredytowych instrumentów pochodnych.

5.6 Proces analizy kredytowej

Badaniu zdolności kredytowej podlegają podmioty, które:

- wnoszą o produkty kredytowe;
- poręczają spłatę zobowiązań kredytowych udzielonych przez Bank;
- przystępują do długu;
- przejmują dług;
- tworzą z wnioskodawcą grupę wspólnego ryzyka ze względu na powiązania.

Proces kredytowy składa się z następujących faz:

- analizę kredytową (w tym weryfikacja kryteriów odrzucenia i ocena ryzyka transakcji);
- podjęcie decyzji kredytowej;
- w przypadku pozytywnej decyzji kredytowej - podpisanie umowy i uruchomienie środków ;
- monitoring Klienta i ekspozycji kredytowej.

Podstawą analizy kredytowej Klienta są: wniosek kredytowy; dostarczane przez Klienta dokumenty formalno-prawne; dokumenty dotyczące sytuacji finansowej Klienta; dokumenty dotyczące przedmiotu kredytowania oraz prawnych zabezpieczeń kredytu. Rodzaj dokumentów finansowych uzależniony jest od rodzaju źródeł dochodów uzyskiwanych przez Klienta Indywidualnego lub formy prawnej i rodzaju prowadzonej księgowości w przypadku Klienta Biznesowego.

Analiza kredytowa Klienta składa się z następujących etapów:

- weryfikacja kryteriów odrzucenia wniosku, m.in. weryfikacja Klienta w bazach wewnętrznych Banku i zewnętrznych takich jak: CBD-DZ, CBD-BR, BIK, BIG;
- ocena scoringowa/ratingowa;
- ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym do obsługi zadłużenia Klienta wobec Banku sporządzona według wytycznych zawartych w szczegółowych metodykach kredytowania,
- analiza ryzyka transakcji,
- ocena rodzaju i jakości proponowanego prawnego zabezpieczenia transakcji,
- ocena ryzyka wpływu sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów powiązanych z grupy wspólnego ryzyka.

5.7 Scoring/Rating

Scoring kredytowy jest narzędziem wykorzystywanym w kształtowaniu indywidualnych decyzji kredytowych dla klientów indywidualnych i mikroprzedsiębiorstw. Rating kredytowy stanowi natomiast instrument wsparcia procesu podejmowania decyzji w segmencie przedsiębiorstw, które prowadzą pełną księgowość. Celami wdrożenia modeli scoringowego oraz ratingowego są:

- kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego zgodnie z apetytem na ryzyko Banku poprzez uzyskanie ilościowej i jakościowej oceny zdolności kredytowej Klientów;
- ujednolicenie kryteriów podejmowania decyzji kredytowych z zachowaniem bezstronności i obiektywizmu, wskutek wyeliminowania bądź zminimalizowania wpływu czynnika ludzkiego, a przez to zminimalizowanie kosztu zmaterializowania się ryzyka operacyjnego w tym zakresie;
- skrócenie czasu podejmowania decyzji kredytowych oraz zagwarantowanie większej skuteczności dokonywania ocen wniosków kredytowych (zwiększenie wydajności pracy, zmniejszenie kosztów obsługi oraz poprawa jakości obsługi Klienta);
- uproszczenie oceny wniosków kredytowych poprzez zautomatyzowanie procesu;
- klasyfikacja Klientów ze względu na stopień związanego z nimi ryzyka, a tym samym umożliwienie wielowymiarowej oceny portfela i podejmowania efektywniejszych decyzji menedżerskich;
- monitorowanie i prognozowanie jakości portfela kredytowego;
- ułatwienie oceny dotychczasowej polityki kredytowej oraz szybsze wprowadzanie zmian w procesach decyzyjnych (w szczególności pozwala to na szybszą diagnozę i eliminację potencjalnych nieprawidłowości), przeznaczonych do oceny ryzyka kredytowego Klientów segmentu biznesowego oraz Klientów indywidualnych.

Dodatkowo Bank korzysta z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (agencje ratingowe) takie jak:

- Fitch Ratings;
- Moody's Investors Service;
- Standard and Poor's Ratings Services.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Bank stosował oceny wiarygodności kredytowej przyznawane przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej dla następujących klas ekspozycji:

- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych;
- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji.

Bank dokonuje kwartalnego przeglądu aktualnych ocen wiarygodności kredytowej dostępnych na autoryzowanych stronach internetowych zewnętrznych instytucji wiarygodności kredytowej (Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poor's Ratings Services) oraz w serwisie Reuters. Aktualne oceny Bank wykorzystuje w procesie wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Kwoty ekspozycji kredytowych, którym Bank przypisał stopnie wiarygodności kredytowej na podstawie zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej, prezentuje poniższa tabela, gdzie 1 oznacza najwyższy stopień wiarygodności kredytowej, a 6 najniższy. Poniższe ekspozycje nie kwalifikowały się pod pomniejszenia z tytułu technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Stopień wiarygodności kredytowej	Ekspozycja bilansowa netto	Ekspozycja pozabilansowa netto
1	38 069	9 135
2	168 965	93 332
3	1 163	4 757
4	546	0
6	132 634	8 876

5.8 Identyfikacja ryzyka kredytowego

W regulacjach wewnętrznych Banku przyjęto szeroki zakres raportowania w odniesieniu do ryzyka kredytowego. W założeniu raportowanie ma być narzędziem do identyfikacji zagrożeń i sprawnego zarządzania ryzykiem w Banku. Raportowanie odbywa się na poziomie każdego z obszarów identyfikacji ryzyka. Raporty przygotowywane są z miesięczną, tygodniową lub dzienną częstotliwością, w zależności od zdefiniowanego zapotrzebowania.

Bank identyfikuje zarówno czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wystąpienia ryzyka kredytowego. Skoncentrowane są one w obrębie określonych obszarów funkcjonowania Banku, a mianowicie:

- **Produkt** – w obszarze tym definiuje się wszystkie rodzaje ryzyka, które mogą mieć związek z określonym produktem, w sensie pojedynczego przypadku, jak również całego portfela kredytów;
- **Zabezpieczenia** – na tej płaszczyźnie weryfikacji poddana zostaje prawidłowość przyjęcia zabezpieczenia, jego wartość i terminowość oraz poprawność sporządzania dokumentacji związanej z zabezpieczeniem. Istotne znaczenie dla ograniczenia ryzyka kredytowego ma także badanie sprawności wdrażania znowelizowanych przepisów dotyczących prawnego zabezpieczania wierzytelności oraz stosowanie aktualnych standardów postępowania przy zabezpieczaniu wierzytelności;
- **Klient** – w tym zakresie badaniu zostaje poddany pojedynczy Klient, jak również weryfikowane są wyodrębnione homogeniczne grupy Klientów pod względem jakości tworzonego portfela;
- **Proces + regulacje** – weryfikacji zostaje poddana jakość oraz efektywność procesu kredytowego, administracji kredytowej, monitoringu, windykacji i restrukturyzacji oraz

- współpracy z zewnętrznymi podmiotami windykacji, jak również zgodność regulacji bankowych sterujących tymi procesami z przepisami zewnętrznymi;
- **Systemy** – w szczególności weryfikacji poddane zostają: system wspierający proces kredytowania oraz system wsparcia monitoringu i windykacji, a także efektywność ich zastosowania, jak również kompletność listy przypadków, dla których zaistniała konieczność ich wykorzystania;
 - **Kanały dystrybucji** – sprawdzeniu poddana zostaje efektywność i szkodowość funkcjonowania przyjętych w Banku kanałów dystrybucji;
 - **Pracownicy** – badaniu poddana zostaje prawidłowość stosowania polityki kompetencji oraz następuje rozpoznanie ewentualnych nieprawidłowości, które mogły zaistnieć podczas procesu kredytowego;
 - **Warunki zewnętrzne** - z czynników zewnętrznych szczególnemu badaniu zostają poddane: poziom rynkowych stóp procentowych; kursy walutowe; stopa bezrobocia; tempo wzrostu gospodarczego i produkcji sprzedanej oraz inne wskaźniki koniunktury;
 - **Poprawność systemu zarządzania ryzykiem kredytowym** – okresowa weryfikacja poprawności przyjętych, w systemie, założeń dotyczących prowadzonej polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Banku.

Każdy ze zdefiniowanych obszarów funkcjonowania Banku podlega szczegółowej analizie pod względem identyfikacji możliwych do wystąpienia ryzyk kredytowych.

5.9 Pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego

Bank gromadzi informacje w celu:

- zapobiegania ewentualnym zjawiskom przestępczym;
- unikania sytuacji udzielenia kredytu osobie już niewypłacalnej;
- wykonania analizy oraz oceny zdolności kredytowej Klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym;
- wykonania monitoringu sytuacji na rachunkach Klienta;
- wykonania monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta;
- wykonania monitoringu homogenicznie wyodrębnionej części portfela;
- zbadania efektywności procesów;
- zbadania dochodowości procesów (w tym kalkulacja kosztów przeprowadzonych procesów);
- zbadania szkodowości portfeli kredytowych dla zdefiniowanych podportfeli Banku.

Dane służące do pomiaru ryzyka kredytowego czerpane są z różnych systemów, zarówno wewnętrznych systemów Banku, jak i baz zewnętrznych. W szczególności informacje pochodzą z:

- wewnętrznych, bankowych baz danych – głównym źródłem danych jest hurtownia danych, która gromadzi informacje z:
 - systemu centralnego;
 - systemu do weryfikacji kredytowej;
 - systemu scoringowego;
 - systemu ratingowego;
 - systemu wsparcia monitoringu i windykacji;
 - repozytorium dokumentów;
- dostępnych źródeł zewnętrznych, w tym z baz Biura Informacji Kredytowej, Biura Informacji Gospodarczej, Centralnej Bazy Danych – Bankowy Rejestr, Centralnej Bazy Danych – Dokumenty Zastrzeżone.

Pomiar ryzyka odbywa się, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, w odniesieniu do najważniejszych obszarów identyfikacji ryzyka, m.in. dla poszczególnych produktów, ustanowionych zabezpieczeń, procesów, procedur i zasad funkcjonowania systemów, w odniesieniu do wszystkich kanałów dystrybucji i warunków zewnętrznych. Pomiar ryzyka realizowany jest także w oparciu o system limitów koncentracji w odniesieniu do branż i podmiotów.

5.10 Przegląd ekspozycji kredytowych pod kątem tworzenia odpisów aktualizujących i rezerw

Bank kształtuje politykę odpisów i rezerw na należności w postaci kredytów i pożyczek zgodnie z wymogami MSR i MSSF ze szczególnym uwzględnieniem Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego. Bank bada wszystkie ekspozycje kredytowe pod względem utraty wartości poprzez monitoring i rejestrację zdarzeń uznanych za świadczące o utracie wartości. Dla ekspozycji, w odniesieniu do których takie zdarzenie wystąpiło i które Bank uznaje za indywidualnie znaczące, przeprowadzana jest przez eksperta indywidualna analiza pod kątem szacowania wartości ekspozycji możliwej do odzyskania ze szczególnym uwzględnieniem szacowanych odzysków z egzekucji zabezpieczeń. Wartość ekspozycji możliwej do odzyskania, które nie są indywidualnie znaczące i dla których można wyodrębnić grupy homogeniczne pod względem ryzyka, wyznaczana jest zgodnie z obowiązującym w Banku modelem wyceny grupowej. W przypadku stwierdzenia, iż wartość ekspozycji nie jest możliwa do odzyskania w kwocie odpowiadającej wycenie bilansowej składnika aktywów, tworzony jest odpis aktualizujący, w wysokości równej różnicy wartości księgowej składnika aktywów i jego wartości godziwej, który stanowi koszt Banku.

Bank tworzy odpisy na poniesione lecz niezareportowane straty szacowane względem całego portfela ekspozycji, dla których nie stwierdzono utraty wartości na poziomie pojedynczej ekspozycji. Odpis ten szacowany jest z wykorzystaniem wewnętrznego modelu, który uwzględnia charakterystykę wyodrębnionych przez Bank homogenicznych grup należności oraz stopień zabezpieczenia kredytu. Parametry modelu zostały oszacowane na podstawie dostępnych danych historycznych oraz korekty eksperckiej.

Na dzień 31 grudnia 2013 r.:

- odpis na poniesione lecz niezareportowane straty wyniósł 67 mln zł w odniesieniu do należności Banku w postaci kredytów i pożyczek. Odpis oszacowano względem portfela należności niepozostających w utracie wartości z wykorzystaniem wewnętrznego modelu obowiązującego w Banku. Nie stwierdzono konieczności zmiany wysokości odpisu wskutek zdarzeń po dacie bilansowej;
- odpis aktualizujący na należności w utracie wartości wyniósł 806 mln zł w odniesieniu do należności Banku w postaci kredytów i pożyczek oraz 4 mln zł w odniesieniu do instrumentów finansowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Odpis oszacowano z wykorzystaniem analizy scenariuszowej (wycena indywidualna) oraz modelu statystycznego (wycena grupowa). Nie stwierdzono konieczności zmiany wysokości odpisu wskutek zdarzeń po dacie bilansowej;
- w zakresie ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, pozycje zabezpieczone stanowiły 35,5% zaangażowania, natomiast odpis aktualizujący w przypadku tych ekspozycji wyniósł 136,4 mln zł. Przez ekspozycje zabezpieczone rozumie się te pozycje, do których przypisane są zabezpieczenia i wg szacunków Bank będzie mógł się z nich zaspokoić do wysokości całości lub części zaangażowania;
- w zakresie ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, pozycje przeterminowane stanowiły 83,7% zaangażowania, natomiast odpis aktualizujący w przypadku tych ekspozycji wyniósł 763,9 mln zł. Przez ekspozycje przeterminowane rozumie się ekspozycje, dla których opóźnienie w spłacie przekracza 90 dni.

Dodatkowo ekspozycje dzielone są na kategorie należności: normalna; pod obserwacją; poniżej standardu; wątpliwa; stracona zgodnie z zasadami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw. Automatyczne wyznaczenie kategorii należności odbywa się w codziennie na podstawie przesłanek zarejestrowanych w systemie centralnym Banku.

5.11 Monitorowanie ryzyka kredytowego klientów indywidualnych oraz biznesowych

Wszystkie ekspozycje kredytowe Klientów Indywidualnych oraz Biznesowych podlegają monitoringowi oraz bieżącej klasyfikacji do właściwych ścieżek procesowych.

Przegląd ekspozycji obejmuje następujące obszary:

- klient, w szczególności w zakresie:
 - zdolności kredytowej (w tym ewentualnego wpływu potencjalnych zmian kursów walut i stóp procentowych na zdolność kredytową);
 - pojawienia się sygnałów sugerujących, iż w przyszłości Klient ten może mieć problemy z prawidłową realizacją swoich zobowiązań;
 - dodatkowo, w przypadku Klienta Biznesowego:
 - i. analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej;
 - ii. powiązań kapitałowo-organizacyjnych klientów;
 - iii. branży;
 - iv. inspekcji klienta;
- poszczególne produkty kredytowe, w szczególności w zakresie:
 - adekwatności wpływów na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy;
 - użycia przyznanego limitu na karcie kredytowej, limitu odnawialnego w rachunku;
 - możliwości odnowienia karty kredytowej;
 - terminowości spłat;
- umowy kredytowe, w szczególności w zakresie:
 - wykorzystania kredytu w przypadku kredytów transzowych;
 - realizacji szczegółowych warunków umowy/porozumienia (kovenanty umowne);
 - monitorowania ustanowienia zabezpieczenia;
- zabezpieczenia, w szczególności w zakresie:
 - wartości przyjętych zabezpieczeń;
 - adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
 - odnowienia zabezpieczenia;
- odpisy aktualizujące oraz rezerwy, w szczególności w zakresie:
 - prawidłowości tworzenia i rozwiązywania odpisów aktualizujących wartość zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości w oparciu o zidentyfikowane przesłanki;
 - prawidłowości tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych, w tym weryfikacji poprawności ujednociania kategorii należności oraz wyznaczania wysokości rezerwy z uwzględnieniem wartości pomniejszających podstawę tworzenia rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów.

5.12 Podstawowe informacje o monitorowaniu ryzyka kredytowego

Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań oraz transakcji pozabilansowych nieuwzględniających technik ograniczania ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2013r.

KLASA EKSPOZYCJI	ŁĄCZNA KWOTA EKSPOZYCJI	ŚREDNIA KWOTA EKSPOZYCJI*
Rządy i banki centralne	3 851 858	3 565 252
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	26 258	24 524
Instytucje – banki	763 452	806 858
Przedsiębiorcy	6 254 378	5 870 178
Detaliczne	10 935 420	10 060 375
Zabezpieczone na nieruchomościach	9 206 076	8 143 446
Przeterminowane	696 743	578 695
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	38 298	56 298
Pozostałe	1 194 463	1 127 864
RAZEM	32 966 946	30 233 490

* Średnia kwota ekspozycji została obliczona jako średnia arytmetyczna wartości ekspozycji z poszczególnych kwartałów 2013r.

Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań oraz transakcji pozabilansowych nieuwzględniających technik ograniczania ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2013r. – okresy zapadalności

KLASA EKSPOZYCJI	<=3M	>3M<=6M	>6M<=1Y	>1Y<=2Y	>2Y<=5Y	>5Y<=1Y	>10Y	Bez określonego terminu*
Rządy i banki centralne	1 487 607	186 869	9 867	573 052	1 151 427	443 036	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	902	2 783	12 949	178	4 679	4 767	0	0
Instytucje – banki	381 992	19 840	173 228	40 242	139 710	8 440	0	0
Przedsiębiorcy	749 886	582 853	1 206 430	550 965	1 817 308	877 773	469 163	0
Detaliczne	463 713	711 280	1 241 553	834 486	2 381 770	3 484 135	1 818 483	0
Zabezpieczone na nieruchomościach	480 959	723 175	724 304	470 211	1 147 087	1 430 857	4 229 483	0
Przeterminowane	539 164	31 533	3 949	7 728	12 372	73 291	28 706	0
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0	0	0	0	38 298
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	1 194 463
RAZEM	4 104 224	2 258 333	3 372 090	2 476 862	6 654 542	6 322 299	6 545 835	1 232 761

*pozycje, które nie posiadają określonego terminu zapadalności m.in. środki trwałe

Struktura geograficzna ekspozycji bilansowej w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. prezentuje poniższa tablica.

OBSZAR GEOGRAFICZNY / TYP EKSPOZYCJI	Instytucje – banki	Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy	Zabezpieczone na nieruchomościach	Detaliczne	Przeterminowane
Dolnośląskie	99 163	360	287 147	852 130	882 245	59 918
Kujawsko-Pomorskie	0	48	141 869	154 336	337 495	37 979
Lubelskie	0	129	22 038	164 914	312 000	11 975
Lubuskie	0	11	19 563	154 442	192 241	8 162
Łódzkie	0	1 720	164 880	308 920	431 932	45 034
Małopolskie	0	5 807	390 172	738 696	599 521	48 562
Mazowieckie	13 213	4 935	1 645 595	2 025 491	1 301 349	156 387
Opolskie	0	1	20 569	99 276	171 725	6 659
Podkarpackie	0	167	67 084	327 818	234 945	25 532
Podlaskie	0	0	40 921	159 363	163 526	7 928
Pomorskie	0	49	214 848	759 012	492 563	85 128
Śląskie	3 562	209	421 048	516 710	1 198 146	112 560
Świętokrzyskie	0	1	43 048	132 249	144 490	5 722
Warmińsko- Mazurskie	0	0	35 033	271 734	185 462	9 314
Wielkopolskie	0	1	319 205	693 966	730 224	56 805
Zachodniopomorskie	0	2	-279	242 945	276 503	17 569
Inne	384 538	0	64 627	73 108	12 372	1 118
Razem	500 476	13 440	3 897 368	7 675 110	7 666 739	696 352

Struktura branżowa ekspozycji bilansowej w rozbiu na klasy ekspozycji wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. (dotyczy tylko Klientów Biznesowych):

BRANŻA/KLASA EKSPOZYCJI	Instytucje – banki	Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy	Zabezpieczone na nieruchomościach	Detaliczne	Przeterminowane
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	0	0	0	0	0	0
BUDOWNICTWO	0	0	437 755	690 330	78 119	82 278
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	0	0	1 269	11 097	11 025	165
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	103 741	0	182 905	87 047	21 139	1 724
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	0	29	86 818	54 209	45 316	7 467
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	0	0	188 004	103 835	40 602	23 066
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	0	49	0	4 641	6 390	88
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	0	0	325 833	1 039 607	21 981	44 976
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	0	0	12 431	171 735	20 747	6 981
EDUKACJA	0	3 063	0	11 247	5 448	435
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	0	0	0	9 639	6 417	2 142
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	0	0	594 933	612 357	457 873	71 781
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	0	0	455 634	33 449	40 878	2 279
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	0	0	13 532	62 541	24 721	754
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0	8 771	5 883	9 416	5 988	139
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	0	2 749	779 810	990 112	291 160	86 594
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	0	0	76 677	36 853	11 025	223
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	0	0	76 932	58 692	162 016	13 172

WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORAĆĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	0	0	90 348	10 889	2 751	9
INNE	0	0	0	0	28 883	926
RAZEM	103 741	14 661	3 328 764	3 997 696	1 282 479	345 199

Struktura geograficzna ekspozycji bilansowej będących w utracie wartości wraz z utworzonymi na te ekspozycje odpisami z tytułu utraty wartości wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

WOJEWÓDZTWO	Ekspozycja bilansowa brutto	Ekspozycja bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości
Dolnośląskie	168 165	58 072	110 092
Kujawsko-Pomorskie	66 855	32 061	34 794
Lubelskie	31 739	11 815	19 923
Lubuskie	22 527	8 781	13 746
Łódzkie	62 106	24 376	37 729
Małopolskie	91 974	44 133	47 841
Mazowieckie	260 836	135 364	125 471
Opolskie	21 361	8 117	13 244
Podkarpackie	83 730	23 761	59 970
Podlaskie	18 970	7 371	11 598
Pomorskie	119 563	47 165	72 398
Śląskie	212 972	78 754	134 217
Świętokrzyskie	18 125	7 584	10 541
Warmińsko-Mazurskie	24 567	9 264	15 303
Wielkopolskie	165 784	86 439	79 346
Zachodniopomorskie	34 884	15 717	19 167
Nierezydent	2 277	1 168	1 109
Razem	1 406 434	599 943	806 491

Struktura branżowa ekspozycji bilansowej będących w utracie wartości wraz z utworzonymi na te ekspozycje odpisami z tytułu utraty wartości wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. (dotyczy tylko Klientów Biznesowych):

BRANŻA	Ekspozycja bilansowa brutto	Ekspozycja bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	zmiana odpisów w 2013 roku
BUDOWNICTWO	29 657	64 599	121 644	53 045
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	23 278	151	1 188	-470
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	88 913	2 001	1 979	328
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	60	6 840	8 779	1 699
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	1 339	23 414	9 801	6 040
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	186 243	87	480	-401
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	170 740	1 621	711	-430
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	34 653	4 105	3 789	-202
EDUKACJA	7 894	564	1 059	310
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	5 464	2 002	21 276	20 762
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	3 980	56 289	114 451	30 931

INFORMACJA I KOMUNIKACJA	2 332	1 160	4 304	270
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	15 619	893	1 361	195
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	33 215	590	568	-209
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	1 623	43 530	45 383	12 766
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	2 254	26 549	3 108	2 556
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	567	14 818	19 835	3 041
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	1 158	8	52	27
INNE	3 396	1 028	2 368	281
RAZEM	612 385	250 249	362 136	130 539

Zmiany stanów odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

	Stan na 31.12.2013
Bilans otwarcia	495 983
Zmiany odpisów:	310 508
Zmiany mające wpływ na rachunek wyników	388 517
Zwiększenia	721 490
Zmniejszenia	-332 973
Inne zmiany	-77 741
Różnice kursowe	-268
Bilans zamknięcia	806 491

6. Ryzyko rynkowe

6.1 Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Najważniejszym celem, w kontekście zarządzania ryzykiem rynkowym, jest zarządzanie ekspozycjami ryzyka Banku w taki sposób, aby oszacowana wartość związanymi z nimi i możliwymi do wystąpienia stratami mieściła się w granicach limitów przyjętych przez organa decyzyjne Banku.

Ryzyko rynkowe definiuje się jako prawdopodobieństwo poniesienia potencjalnej straty przez Bank, gdy zaistnieją niekorzystne zmiany cen rynkowych (ceny akcji, kursy walutowe, krzywe rentowności), czynników rynkowych (zmiennosc wycen instrumentów finansowych, korelacja zmian cen pomiędzy poszczególnymi instrumentami), a także zachowań klientów (zrywalność bazy depozytowej, wcześniejsze spłaty kredytów). Uwzględniając najważniejsze typy ryzyka, których źródło stanowią aktywa finansowe, można wyodrębnić ryzyko rynkowe, obejmujące swym zakresem ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko płynności.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym zakłada realizację m.in. następujących celów:

- znaczące ograniczenie zmienności wyniku oraz zmian wartości ekonomicznej kapitałów własnych Banku;

- kształtowanie optymalnej, pod względem rentowności i potencjalnego wpływu na wartość ekonomiczną kapitału, struktury aktywów i pasywów (księga bankowa);
- dostarczanie klientom podstawowych produktów skarbowych wspomagających zarządzanie ryzykiem związanym z prowadzeniem ich działalności (cel zabezpieczający);
- zapewnienie wypłacalności oraz pełnej dostępności płynnych środków w każdym momencie działania oraz przy założeniu zaistnienia negatywnych scenariuszy rynkowych;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem rynkowym oraz wysokością kapitałów własnych utrzymywanych w tym celu;
- zabezpieczenie przed ryzykiem rynkowym i jego ograniczenie.

Strategia, metody ograniczenia ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń stosowane przez Bank w 2013 r. w ramach polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka zostały szczegółowo opisane w niniejszym dokumencie w punktach 6.1 – 6.9.

Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka rynkowego:

- kursy walutowe;
- indeksy stóp procentowych;
- ceny akcji;
- ceny towarów;
- spread kredytowy związany z ratingiem danego emitenta;
- parametry zmienności opcji.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym odbywa się w ramach przyjętej przez Bank polityki zarządzania ryzykiem rynkowym i obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka rynkowego. Ponadto dotyczy kontroli transakcji skarbowych poprzez ustalanie i weryfikację zasad ich zawierania, organizacji i wyceny.

W Banku funkcjonuje system limitów dla działalności obciążonej ryzykiem rynkowym obejmujący wszystkie w/w czynniki ryzyka. Dodatkowo, poprzez funkcjonujące w Banku wymagania jakościowe, związane z procesem zarządzania ryzykiem (system kontroli wewnętrznej, wdrażanie nowych produktów, analiza ryzyka prawnego, analiza ryzyka operacyjnego), ograniczane są również ryzyka nie kwantyfikowalne, związane z prowadzeniem działalności skarbowej. W Banku funkcjonuje system limitów, który, zgodnie z najlepszymi praktykami rynkowymi i wymaganiami Komisji Nadzoru Finansowego, obejmuje wszystkie istotne czynniki dotyczące ryzyka rynkowego.

W Banku funkcjonują trzy rodzaje limitów, różniące się co do zakresu oraz sposobu funkcjonowania:

- limity podstawowe, obejmujące zbiorcze kategorie ryzyka na najwyższym poziomie agregacji (portfeli lub ryzyk) i ustanawiane decyzją Rady Nadzorczej w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- limity uzupełniające, ustanawiane przez Zarząd Banku, w odniesieniu do pojedynczych kategorii ryzyka lub portfeli i mające na celu zaadresowanie szczegółowych aspektów ryzyka. Limity te mają również na celu uniknięcie koncentracji ryzyka pochodzącego z określonego rynku;
- limity stress-test ograniczające maksymalną ekspozycję Banku na ryzyko, które są wprowadzane decyzją Zarządu Banku.

Limity obowiązują w każdym momencie prowadzenia działalności Banku (również w trakcie dnia), niezależnie od częstotliwości weryfikowania i raportowania poziomu ich wykorzystania.

Przekroczenia limitów nie są dopuszczalne i w żadnym wypadku nie mogą wynikać ze świadomej decyzji lub działań osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem rynkowym. Sposób postępowania na wypadek ewentualnych przekroczeń limitów określają Zasady Zarządzania Ryzykiem Rynkowym (natychmiastowa rekomendacja dla Departamentu Transakcji Międzybankowych związana z usunięciem przekroczenia limitu, natychmiastowa informacja dla Komitetu ALCO, informacja na następnym posiedzeniu Rady Nadzorczej).

Jednostka odpowiedzialna za raportowanie przekroczeń limitów (Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym), formułuje również zalecenia odnośnie sposobu dalszego postępowania. Właściciel limitu (Rada Nadzorcza, ALCO) może podjąć decyzję w zakresie zaakceptowania czasowego przekroczenia limitu lub też zlecić wprowadzenie procedur uniemożliwiających wystąpienie przekroczenia limitu w przyszłości.

6.2 Stosowane modele i miary ryzyka

Wielkość punktu bazowego (BPV – basis point value)

Wielkość bpv określa szacowaną zmianę wyceny danej transakcji / pozycji w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości w danym jej punkcie o 1 punkt bazowy. Wartości bpv mierzone są w każdym punkcie krzywej oraz w odniesieniu do każdej waluty.

Zmienność wyniku odsetkowego (NII – net interest income)

Zmienność wyniku odsetkowego w odniesieniu do zmiany krzywej dochodowości (w jednym jej punkcie lub na całej długości) mierzona jest przy pomocy wrażliwości wyniku odsetkowego. Miara ta agreguje wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy wszystkich pozycji w Banku, biorąc pod uwagę formułę przeszacowania transakcji, jej bieżące oprocentowanie oraz założenia odnośnie sposobu zachowania Banku w odniesieniu do indeksów odsetkowych zarządzanych przez Bank. Standardowo wrażliwość wyniku odsetkowego mierzona jest w odniesieniu do bieżącej pozycji stopy procentowej i przy założeniu określonego scenariusza rozwoju stóp procentowych w przyszłości, możliwe jest jednak przeprowadzenie symulacji w odniesieniu do prognozowanych zmian w bilansie (wolumenach i strukturze) Banku.

Zmienność wyniku odsetkowego nie obejmuje wpływu zmian stóp procentowych na wyniki wykraczające poza horyzont prognozy, stąd też nie stanowi miary całkowitej (ekonomicznej) ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej.

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału

Wartość ekonomiczna kapitału definiowana jest jako różnica wartości bieżącej (rynkowej) aktywów i pasywów i określa rynkową wartość zobowiązania Banku wobec akcjonariuszy. Zmiana wartości ekonomicznej kapitału określa wpływ zmian krzywej dochodowości na wartość bieżącą aktywów i pasywów. Miara ta uwzględnia wszystkie przyszłe przepływy, stąd też jest całkowitą (ekonomiczną) miarą ryzyka stopy procentowej Banku. Wrażliwość wyniku odsetkowego, mierzona w długich okresach, podaje wartości zbliżone do zmiany wartości ekonomicznej kapitału.

Model wartości zagrożonej (VaR)

Wartość VaR określa poziom strat, których przekroczenie w danym okresie (horyzont czasowy) nie powinno wystąpić z określonym, wysokim prawdopodobieństwem (poziom ufności). Bank oblicza wielkość VaR, w odniesieniu do wszystkich liniowych czynników ryzyka, stosując metodę wariancji-kowariancji. Przyjęty został dziesięciodniowy horyzont utrzymywania pozycji oraz 99% poziom ufności. Szczegółowy opis modelu VaR zawarty został w regulacjach wewnętrznych Banku. Przeliczenie dziesięciodniowego VaR na jednoroczny wyznacza się poprzez przemnożenie wartości przez pierwiastek różnicy czasu (250 dni – przybliżona liczba dni sesyjnych w roku).

Miary ryzyka dla opcji

Ryzyko opcji mierzone jest poprzez standardowe miary odnoszące się do wrażliwości (pochodnych cząstkowych) wartości opcji w odniesieniu do poszczególnych czynników mających wpływ na wycenę opcji, takich jak: ceny instrumentu bazowego (Delta); zmienności (Vega); stopy procentowej (Ro) oraz czasu (Theta).

6.3 Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego

W obrębie poszczególnych funkcji istnieje jasny rozdział kompetencji i odpowiedzialności oraz zasad, określonych wewnętrznymi regulacjami. Komórką bezpośrednio odpowiedzialną za zarządzanie i kontrolę ryzyka rynkowego jest Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym.

Rolą Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym (DZR) jest monitorowanie oraz definiowanie sposobu, w jaki realizowane są poszczególne polityki zarządzania ryzykiem rynkowym. Ponadto DZR odpowiada za:

- analizę i raportowanie profilu ryzyka rynkowego Banku;
- rekomendowanie bieżących działań związanych z zarządzaniem ryzykiem księgi bankowej, w tym portfeli modelowych;
- gwarantowanie jednolitej terminologii i metod używanych w Banku w odniesieniu do ryzyk finansowych;
- wyznaczanie wielkości kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego;
- wspieranie oraz obsługa działalności ALCO;
- tworzenie wszelkich regulacji definiujących proces zawierania transakcji skarbowych na rynku międzybankowym i z klientami Banku;
- tworzenie wzorów dokumentacji używanej w transakcjach z klientami;
- koordynowanie procesu wprowadzania nowych produktów skarbowych i ocena ryzyka związanego z nowym produktem;
- rozwój systemu limitów i narzędzi służących do ich obliczania.

Zawieranie transakcji skarbowych z klientami Banku leży w gestii Departamentu Sprzedaży Produktów Skarbowych, natomiast wyłączne prawo do zawierania transakcji na rynku międzybankowym należy do Departamentu Transakcji Międzybankowych.

Należy podkreślić, że Departament Transakcji Międzybankowych posiada wyłączne kompetencje do utrzymywania otwartych pozycji ryzyka rynkowego w ramach księgi handlowej, oraz zawierania transakcji skarbowych na rachunek własny Banku. Celem zawierania transakcji może być zarządzanie ryzykiem pozycji portfela handlowego

w ramach ustanowionych limitów oraz realizacja polityki w zakresie zarządzania ryzykiem księgi bankowej prowadzonej w ramach ustanowionych limitów.

Za niezależność bieżącej kontroli wewnętrznej działalności skarbowej, w tym rozliczania transakcji, odpowiedzialny jest Departament Operacji. Departament Operacji funkcjonuje jako jednostka w pełni niezależna od Departamentu Sprzedaży Produktów Skarbowych. Dodatkowo, szczelność i dokładność nadzoru sprawowanego przez Departament Operacji jest podstawą do ograniczenia ryzyka operacyjnego związanego z działalnością skarbową Banku.

Nadzór nad wyżej wymienionymi jednostkami Banku został rozdzielony do szczebla Członka Zarządu, co stanowi dodatkowy czynnik gwarantujący niezależność ich działania. Pełna struktura organizacyjna oraz podział kompetencyjny zostały szczegółowo zdefiniowane przez Zarząd Banku w Regulaminie Organizacyjnym Centrali. Poza wymienionymi wyżej komórkami organizacyjnymi, w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym aktywną rolę odgrywają Rada Nadzorcza i Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), sprawuje bieżącą kontrolę nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem płynności. Podejmuje wszelkie decyzje z tym związane, o ile nie zostały one uprzednio zakwalifikowane do wyłącznych kompetencji Zarządu bądź Rady Nadzorczej.

Do obowiązków ALCO należy m.in.:

- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym, zarówno związanym z księgą handlową, jak i księgą bankową, w tym wydawanie decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem dotyczącym obu ksiąg bankowych;
- akceptacja limitów operacji Banku na rynkach pieniężnych i kapitałowych;
- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem płynnością w Banku, zarówno związanej z księgą handlową, jak i księgą bankową;
- zlecenie działań związanych z pozyskaniem źródeł finansowania działalności Banku oraz nadzór nad realizacją Planu Finansowania;
- wydawanie decyzji w zakresie zarządzania Portfelami Modelowymi.

Podstawowe założenia strategii zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku, przewidzianym w danym okresie budżetowym, przybierają formę Polityki Zarządzania Aktywami i Pasywami, opracowywanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym i przedstawianej przez Zarząd do akceptacji Radzie Nadzorczej. Polityka przedstawiana jest Radzie Nadzorczej w ramach akceptacji budżetu rocznego i obowiązuje do momentu jej następnej aktualizacji.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem, m.in.:

- określając corocznie strategię Banku w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym poprzez akceptację Polityki Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- akceptując strategię zarządzania ryzykiem rynkowym Banku, w tym głównych limitów ryzyka;
- kontrolując zgodność polityki Banku, w zakresie podejmowania ryzyka, ze strategią i planem finansowym Banku poprzez dokonywanie regularnego przeglądu profilu ryzyka rynkowego Banku na podstawie otrzymywanych raportów;
- rekomendując działania skierowane na zmianę profilu ryzyka Banku.

Zarząd Banku odpowiedzialny jest m.in. za:

- nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem rynkowym, monitorowanie i sprawozdawanie na temat ryzyka rynkowego;
- określanie odpowiedniej organizacji oraz podziału zadań w zakresie zawierania transakcji skarbowych;
- akceptację polityk i instrukcji regulujących zarządzanie ryzykiem rynkowym w Banku oraz sprawne funkcjonowanie systemów identyfikacji;
- wyznaczanie limitów szczegółowych dla ograniczenia ryzyka Banku oraz zapewnienie odpowiedniego mechanizmu ich monitorowania i powiadamiania o przekroczeniach.

Stosowane instrumenty ograniczania ryzyka zabezpieczają przed koncentracją ryzyka rynkowego Banku.

6.4 Raportowanie ryzyka rynkowego

W zakresie ryzyka rynkowego DZR sporządza:

- informację zbiorczą na temat ryzyka rynkowego dla Zarządu i Rady Nadzorczej, zawierającą szczegółowy opis profilu ryzyka Banku, omówienie wyników zarządzania aktywami i pasywami oraz przedstawienie poziomu wykorzystania limitów - minimum kwartalnie;
- raport na temat ryzyka rynkowego dla Komitetu ALCO, prezentowany na każdym regularnym posiedzeniu zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie Komitetu;
- bieżące raporty zarządcze na temat wykorzystania limitów ryzyka rynkowego, zgodnie z określoną częstotliwością monitorowania limitów;
- raporty ad hoc wg zapotrzebowania określonego przez kierownictwo Banku.

ALCO może określić dodatkowe potrzeby raportowe w odniesieniu do pozostałych jednostek uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym. Raportowanie ryzyka rynkowego przybiera ponadto formę kwartalnej informacji zbiorczej na temat ryzyka rynkowego, której odbiorcami są Zarząd i Rada Nadzorcza, gdzie zawarty będzie szczegółowy opis profilu ryzyka Banku oraz przedstawienie poziomu wykorzystania limitów.

6.5 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej zdefiniowane jest jako ryzyko negatywnego wpływu poziomu rynkowych stóp procentowych na bieżący wynik lub wartość bieżącą netto kapitałów Banku. Ze względu na politykę ograniczania ryzyka w księdze bankowej Bank przywiązuje szczególną wagę do analizy specyficznych aspektów ryzyka stopy procentowej związanych z księgą bankową takich jak:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania określane jako ryzyko zmiany wyniku odsetkowego Banku spowodowane różnicami w terminach zmiany stóp procentowych dla pozycji aktywów i pasywów, przy czym stosowane w Banku zasady mapowania przepływów pieniężnych na potrzeby pomiaru w/w ryzyka określają sposób postępowania w przypadku:

- rachunków/pozycji o ustalonym terminie i harmonogramie spłaty oddzielnie dla stopy stałej oraz zmiennej – przepływy mapowane zgodnie z harmonogramem spłaty oraz terminami najbliższego przeszacowania stopy procentowej;
- rachunków/pozycji o nieustalonym terminie i harmonogramie spłaty – przepływy mapowane na podstawie szacowanego terminu spłaty (zgodnego z założeniami stosowanymi do modelowania ryzyka płynności) oraz wg wyznaczonego poziomu elastyczności oprocentowania produktu w odniesieniu do zmian stóp rynkowych;
- pozycji pochodnych – mapowanie przepływów zgodne z Uchwałą 76/2010 załącznik 2 (pozycje pierwotne);
- przepływy z tytułu kredytów i depozytów uwzględniane są w pełnej wysokości tzn. bez uwzględnienia wcześniejszych spłat;
- ryzyko bazowe, określone jest jako wpływ nierównoległej zmiany różnych indeksów referencyjnych o zbliżonym terminie przeszacowania na wynik Banku;
- ryzyko opcji, oznacza ryzyko związane ze spadkiem wyniku odsetkowego Banku w przypadku wycofania się klienta z danej transakcji przed kontraktowym okresem zapadalności (wcześniejszą spłatą kredytu, zerwaniem depozytu);
- modelowanie rachunków o nieokreślonym terminie zapadalności oraz wysokości oprocentowania ustalanego przez Bank (np. dla depozytów bieżących);
- wpływ na ryzyko pozycji pozaodsetkowych (np. kapitał, majątek trwałe).

Pomiaru ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej i kontroli wykorzystania przyjętych limitów dokonuje codziennie Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Raport z analizy ryzyka stopy procentowej jest prezentowany Komitetowi ALCO w cyklach miesięcznych oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej kwartalnie.

Jedną z metod szacowania ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej jest wyznaczanie wielkości BPV. Wielkość BPV określa szacowaną zmianę wyceny danej transakcji / pozycji w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości w danym jej punkcie o 1 punkt bazowy. Wartości BPV mierzone są w każdym punkcie krzywej oraz w odniesieniu do każdej waluty. Oszacowanie BPV na koniec 2013 r. przedstawia poniższa tabela.

Waluta	Do 6M	6M-1Y	1Y -3Y	3Y -5Y	5Y -10Y	10Y -15Y	Łącznie
PLN	-11.9	255.3	-93.6	-92.3	-3.5	0.0	54.0
EUR	-6.4	0.1	-16.4	-0.9	4.0	0.0	-19.6
USD	9.0	5.7	0.6	0.0	0.0	0.0	15.2
CHF	0.4	-0.8	-1.9	-0.7	0.0	0.0	-3.0
GBP	1.4	1.1	0.6	0.0	0.0	0.0	3.2
INNE	-1.0	-2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.8
Razem	-8.5	258.5	-110.7	-93.9	0.5	0.0	46.0

Statystyka BPV za okres styczeń – grudzień 2013 r.

Księga	Min	Średnia	Max
Księga bankowa	-278.84	-99.05	100.38
Księga handlowa	-48.76	-8.04	22.44
Razem	-281.01	-107.09	116.74

Kolejną miarą ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank jest wyliczana w cyklach miesięcznych zmienność wyniku odsetkowego w odniesieniu do zmiany krzywej dochodowości. Miara ta agreguje wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy wszystkich pozycji w Banku, biorąc pod uwagę formułę przeszacowania stopy procentowej dla transakcji, wysokość jej bieżącego oprocentowania oraz założenia odnośnie sposobu zachowania Banku w odniesieniu do indeksów odsetkowych zarządzanych przez Bank. Bank w kalkulacji zmienności wyniku odsetkowego przyjmuje dwa scenariusze: natychmiastowy wzrost oraz spadek stóp procentowych o 100 pb oraz ich utrzymanie się na tym samym poziomie przez okres 12 miesięcy.

Na koniec 2013 r. zmienność rocznego wyniku odsetkowego wyznaczono na następującym poziomie:

Zmiana wyniku odsetkowego		
Scenariusz	+100 pb	-100 pb
Zmiana wyniku	36,945.7	-34,055.2

Jednocześnie w celu szacowania poziomu ryzyka stopy procentowej Bank stosuje opisany wyżej model wartości zagrożonej (VaR). Mierzony tą metodą kapitał ekonomiczny na pokrycie ww. rodzaju ryzyka na koniec roku 2013 prezentuje poniższa tabela (99% VaR o horyzoncie 250 dni).

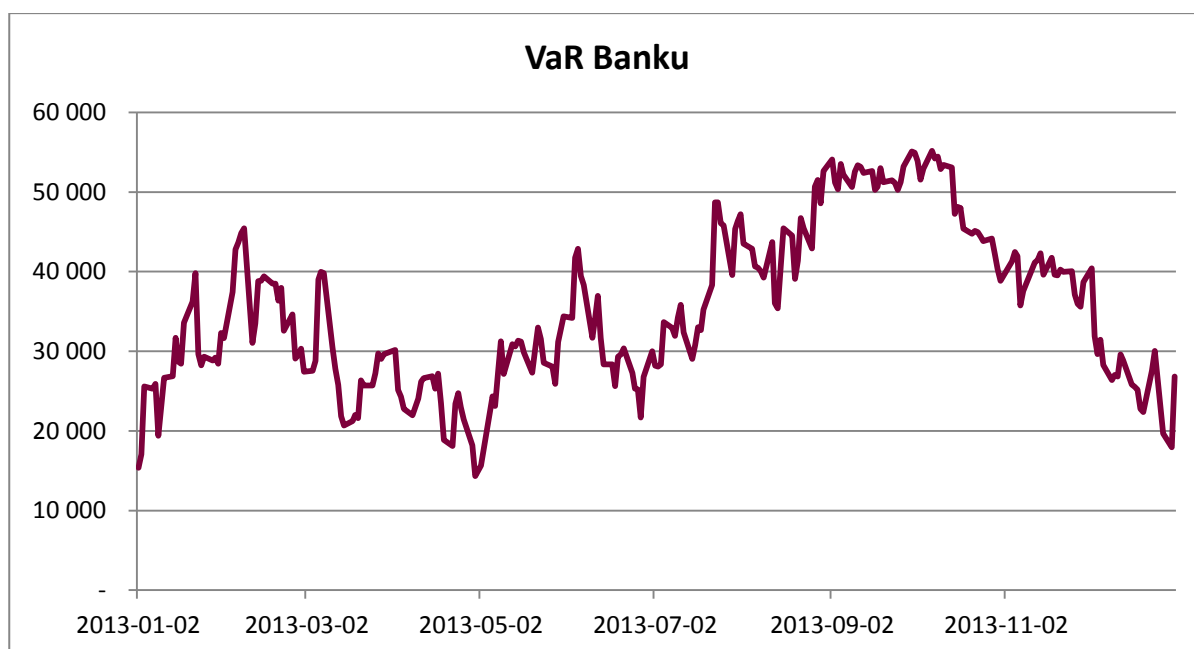
Księga	VaR
Księga bankowa	28 141
Księga handlowa ¹	5 459
Razem²	26 840

Statystyka VaR za okres styczeń – grudzień 2013 r.

Księga	Min	Średni	Max
Księga bankowa	15 452	36 757	60 743
Księga handlowa	3 197	7 530	14 457
Razem	14 313	35 438	55 170

¹ VaR księgi handlowej zawiera prezentowany powyżej VaR z tytułu ryzyka walutowego.

² j. w.

Limity ryzyka stopy procentowej w Banku obejmują wpływ zmian stóp procentowych na przyszły wynik odsetkowy, jak również wartość ekonomiczną kapitału Banku. Wykorzystanie limitu zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy zmianie stóp procentowych o +/- 200 p.b. oraz przesunięciach nierównoległych przy scenariuszach +/- 100/400 p.b. (w tenorach 1M/10Y, zaś pomiędzy nimi interpolacja liniowa przesunięcia) wg stanu na koniec grudnia 2013 r. przedstawiono poniżej.

Scenariusz	Waluta					
	+400/+100	+100/+400	200	-200	-100/-400	-400/-100
PLN	-80 905	-43 057	-50 035	53 634	44 632	81 486
EUR	-3 694	-310	-1 600	-395	-398	-380
USD	4 263	1 465	2 317	-462	-462	-462
CHF	-393	-327	-292	73	73	73
GBP	1 279	450	699	-279	-279	-279
Pozostałe	470	152	252	26	3	40
Razem	-78 979	-41 625	-48 659	52 596	43 569	80 478

Ryzyko stopy procentowej jest transferowane z jednostek biznesowych do Departamentu Transakcji Międzybankowych będącego centralną i wyłączną jednostką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej (w ramach określonej polityki oraz limitów).

Wyceniając portfel papierów wartościowych emitentów innych niż rządowi Bank dodatkowo uwzględnia wpływ oceny emitenta i emisji w postaci spreadu na ryzyko kredytowe. Spread ten wyznaczany jest standardowo poprzez porównanie ceny z rynku pierwotnego (lub momentu zakupu papieru wartościowego) i kalkulowanej wówczas wyceny papieru wartościowego przy pomocy krzywej stóp procentowych odpowiedniej dla segmentu rynkowego. Spread podlega okresowej aktualizacji, jednak nie rzadziej niż w odstępach kwartalnych. Spread podlega również aktualizacji w okresach wystąpienia wiarygodnych kwotowań rynkowych, bądź pozyskania cen z transakcji o porównywalnym wolumenie. Wysokość spreadu ulega również zmianie na podstawie informacji o zmianie standingu

finansowego emitenta papieru uzyskanych w trakcie monitoringu sytuacji kredytowej emitenta.

6.6 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe zdefiniowane jest jako ryzyko wystąpienia straty spowodowanej zmianą kursów walutowych. Bank dodatkowo wyróżnia wpływ kursu walutowego na wyniki Banku w perspektywie długookresowej, który może mieć miejsce poprzez przewalutowanie przyszłych przychodów i kosztów walutowych po potencjalnie bardziej niekorzystnym kursie. Ryzyko związane z przyszłymi wynikami może być zarządzane w ramach walutowego portfela modelowego.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów działalności Banku, które mogą być narażone na ryzyko walutowe i co za tym idzie, podejmowanie takich przedsięwzięć, które ograniczałyby, w sposób maksymalny, ewentualne straty poniesione z tytułu tego ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem walutowym Zarząd Banku określa profil ryzyka walutowego Banku, który musi cechować się zgodnością z obowiązującym planem finansowym Banku.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem walutowym Bank zobowiązany jest do monitorowania wielkości i skali zajmowanych pozycji walutowych oraz dokonania pomiaru ryzyka na podstawie stosowanego modelu wartości zagrożonej, w ramach uchwalonych limitów. Uzupełnianiem do stosowanych limitów są dokonywane w Banku okresowe analizy potencjalnych scenariuszy, które mają na celu dostarczenie informacji o narażeniu Banku na ryzyko walutowe w sytuacji szokowych zmian kursów walutowych. Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się m.in. poprzez nałożenie limitów i wartości progowych na ryzyko.

Całość ryzyka walutowego związanego z pozycjami księgi bankowej transferowane jest do Departamentu Transakcji Międzybankowych i zarządzane w ramach limitów ustanowionych dla księgi handlowej. Portfele księgi bankowej nie utrzymują otwartych pozycji walutowych.

W celu pomiaru ryzyka walutowego Bank stosuje model wartości zagrożonej (VaR - Value at Risk). Model VaR definiowany jest jako potencjalna wartość straty na utrzymywanych pozycjach walutowych związanych ze zmianami kursów walutowych, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymania pozycji. Bank do wyznaczenia VaR stosuje metodę wariancji-kowariancji przy zachowaniu poziomu ufności równego 99%. Wielkość jest ustalana codziennie dla poszczególnych obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie i zarządzanie ryzykiem zarówno indywidualnie jak i łącznie. Oszacowanie wartości zagrożonej Banku na koniec 2013 r. na portfelu walutowym, w horyzoncie czasowym wynoszącym 250 dni, kształtowało się na poziomie 175 747,11 zł z poziomem ufności 99%.

horyzont [dni]	250
VaR (zł)	175 747.11

Statystyka VaR na portfelu walutowym za okres styczeń – grudzień 2013 r. dla Alior Banku S. A.

Min	Średni	Max
37.03	356.71	2,375.47

Pozycję walutową Alior Banku oraz wykorzystanie limitów walutowych na dzień 31 grudnia 2013 r. prezentuje poniższa tabela.

Obciążenie limitu (w mln waluty)		
Waluty	Limit	Obciążenie
PLN (brutto)	14.0	2.2
PLN (netto)	7.0	0.7
Grupa A		
EUR	1.0	0.3
USD	1.5	-0.1
CHF	0.7	0.0
GBP	0.7	0.0
Grupa B		
PLN (netto)	2.0	0.0
AUD	0.3	0.0
CAD	0.3	0.0
CZK	2.0	-0.4
DKK	1.5	0.0
NOK	1.5	0.0
RUB	3.0	-0.1
SEK	1.5	0.1
Pozostałe	1.5	0.2
Towary (PLN brutto)	1.5	0.1

Wykorzystanie limitu stress-test dla pozycji walutowej, wyznaczane jako maksymalna strata, jaka byłaby osiągnięta przez Bank, w przypadku wystąpienia najbardziej niekorzystnej z dziennych zmian kursów walutowych, jakie wystąpiły w ciągu ostatnich minimum 4 lat na koniec grudnia 2013 r. wyniosło 20 235,41 zł.

6.7 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest w Banku jako ryzyko niemożności zrealizowania na dogodnych dla Banku warunkach i po rozsądnej cenie zobowiązań płatniczych, wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych, które Bank posiada. Z ryzykiem płynności wiąże się nierozzerwalnie płynność finansowa, definiowana jako trwała zdolność wywiązywania się z wszelkich zobowiązań Banku, połączona z możliwością zapewnienia odpowiednich środków na zrealizowanie strategii Banku w zakresie wzrostu sumy bilansowej.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Banku polega na zapewnieniu i utrzymywaniu zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskania płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank realizuje następujące cele:

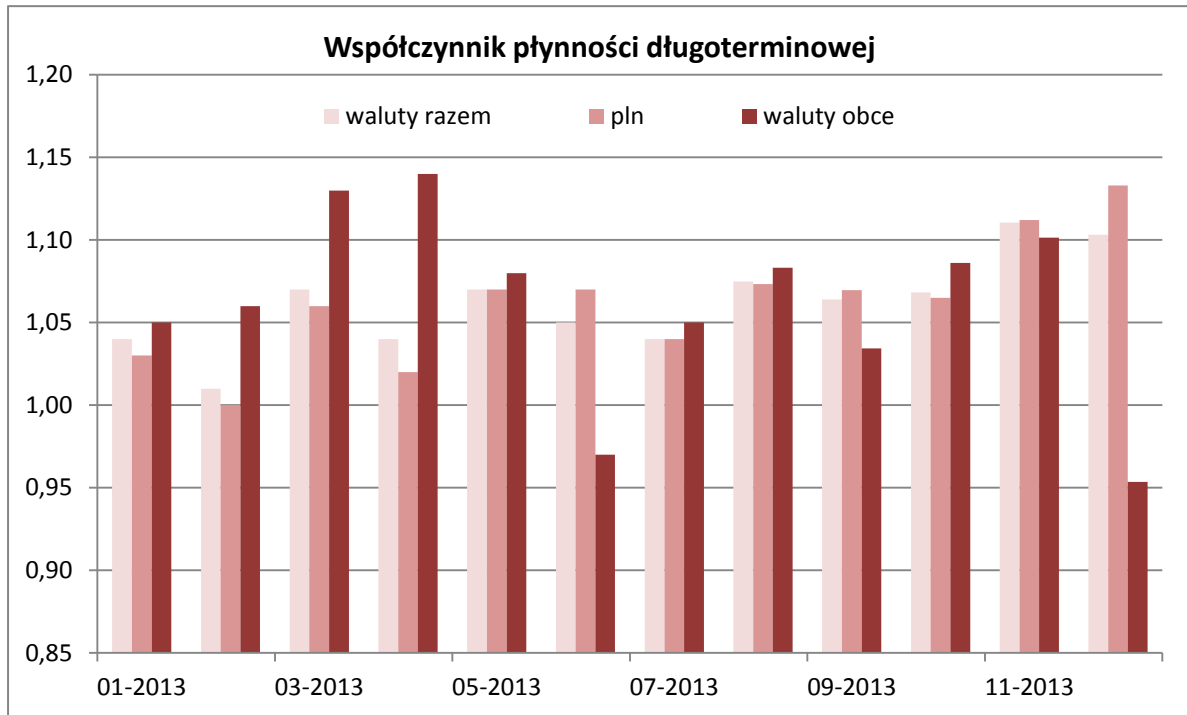
- zapewnienie w każdym momencie działalności Banku zdolności do terminowego regulowania wszelkich zobowiązań;
- utrzymanie na odpowiednim poziomie podstawowej rezerwy płynności na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji płynnościowej;
- minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności;
- monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej w celu uruchomienia Planu Awaryjnego utrzymania płynności;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z polskimi wymogami regulacyjnymi, dotyczącymi zarządzania ryzykiem płynności.

Powyższe cele realizowane są w sposób niezależny przez odpowiednie jednostki organizacyjne, których kompetencje i odpowiedzialności są jasno określone w wewnętrznych regulacjach. W ramach procesu zarządzania płynnością Bank okresowo przeprowadza, w postaci raportów, analizy kategorii i czynników mających wpływ na aktualny i przyszły poziom płynności. Wśród wykorzystywanych miar zarządzania płynnością Bank wyróżnia współczynniki i powiązane z nimi limity następujących rodzajów płynności:

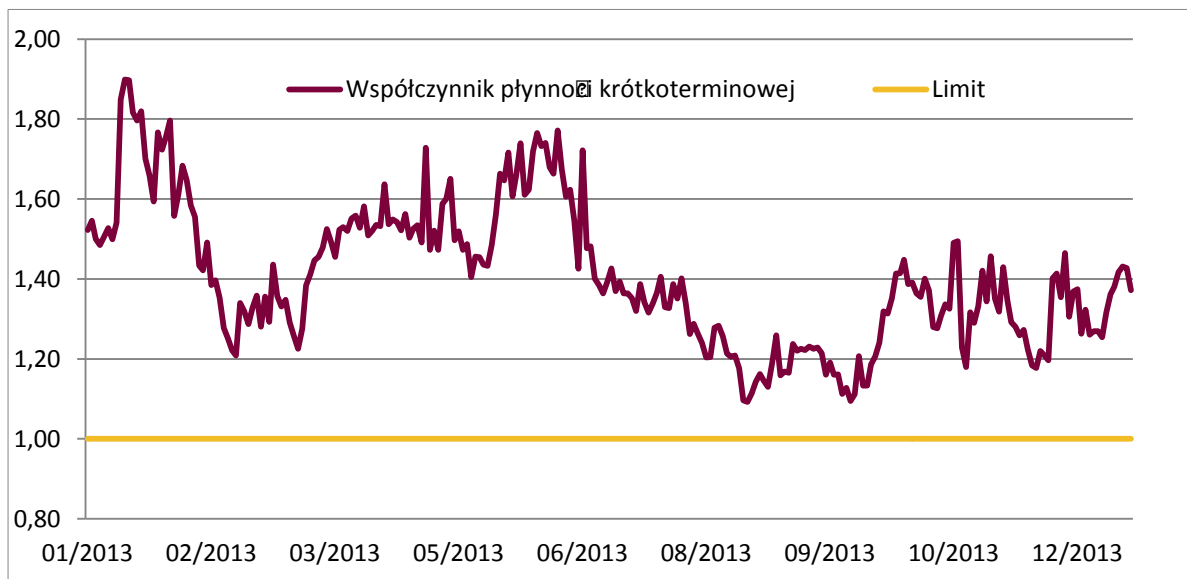
- płynność płatnicza, rozumiana jako zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty. Bank, w szczególności, w ramach zarządzania płynnością płatniczą skupia się na analizie płynności natychmiastowej oraz bieżącej (do 7 dni);
- płynność krótkoterminowa, definiowana jako zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- płynność średnioterminowa rozumiana jest jako zdolność wykonania wszystkich zobowiązań w terminie zapadalności do 6 miesięcy;
- płynność długoterminowa to monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy.

Zarządzanie ryzykiem płynności płatniczej oraz krótkoterminowej obejmuje zdarzenia, które będą miały wpływ na płynność Banku w okresie od 1 dnia do 1 miesiąca. Zarządzaniem płynnością płatniczą i krótkoterminową zajmuje się Departament Transakcji Międzybankowych. Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym, wykorzystując codzienne raporty, nadzoruje zarządzanie płynnością płatniczą i krótkoterminową.

Za kontrolę i monitorowanie płynności średnio i długoterminowej odpowiedzialny jest Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym, który sporządza w cyklu miesięcznym raporty omawiane na posiedzeniach Komitetu ALCO oraz prezentowane Zarządowi Banku.

Współczynnik płynności długoterminowej – iloraz sumy pasywów o terminie wymagalności powyżej 1 roku do aktywów o terminie zapadalności powyżej 1 roku

Współczynnik płynności krótkoterminowej – iloraz rezerwy płynności do środków obcych niestabilnych

Bank utrzymuje na wysokim poziomie bufor płynności, inwestując w dłużne papiery wartościowe rządowe oraz przedsiębiorstw o najwyższych ratingach, charakteryzujące się możliwością szybkiego upłynnienia, w zakresie ustalonych planem finansowym limitów. Poziom ten jest kontrolowany wskaźnikiem aktywów płynnych wobec bazy depozytowej, który na dzień 31.12.2013 r. kształtował się na poziomie 14%.

Bank stosuje szereg metod oceny sytuacji w obszarze płynności, obejmujące m.in. monitorowanie (w nawiasach wartości na koniec 2013 r.):

- wskaźnika bazy depozytowej wobec kredytów netto (1,07);
- stabilności bazy depozytowej (0,96), w tym zerwań depozytów (1,3%);
- koncentracji depozytów (umiarkowany poziom);
- luki płynności bilansowej i pozabilansowej.

Analizę luki Bank przeprowadza w oparciu o urealnione przepływy pieniężne, uwzględniające m.in. następujące założenia:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, odnowienia depozytów);
- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy).

W ramach monitorowania poziomu ryzyka płynności Bank przeprowadza co najmniej raz na pół roku scenariuszową analizę stresową płynności w przypadku wystąpienia kryzysu spowodowanego przez czynniki wewnętrzne oraz w całym systemie finansowym.

Na wypadek wzrostu ryzyka płynności lub pogorszenia się stanu płynności Bank posiada awaryjne plany postępowania, określające czynniki ostrzegawcze, odpowiedzialności poszczególnych jednostek zarządzających ryzykiem płynności oraz źródła i koszt pokrycia przewidywanego wypływu środków pieniężnych z Banku. Planu awaryjne podlegają okresowej weryfikacji.

Miary płynności 31.12.2013 r.

Miary płynności	Poziom wskaźnika
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1.37
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	3.79

6.8 Ekspozycje kapitałowe

W bilansie Banku za rok obrotowy 2013 nie występowały ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym. Ekspozycje kapitałowe w portfelu handlowym zostały nabyte w celu osiągnięcia zysku w długim okresie (aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności) oraz zarządzania płynnością i obejmują operacje wymienione w par. 2 pkt. 2 Uchwały 76/2010 KNF.

6.9 Kredytowe instrumenty pochodne

Zgodnie ze stosowaną polityką zarządzania ryzykiem Bank nie zawiera kredytowych transakcji pochodnych zarówno w celach handlowych jak i w celach zabezpieczających lub transferu ryzyka, w związku z czym w bilansie Banku za rok obrotowy 2013 nie występowały tego typu ekspozycje.

Bank nie wypracował procedur w tym zakresie i w najbliższej przyszłości nie planuje dopuścić zawierania tego typu transakcji.

7. Ryzyko operacyjne

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem operacyjnym Alior Bank S.A. stosuje definicję ryzyka operacyjnego zaproponowaną przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego zgodnie, z którą ryzyko operacyjne oznacza ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub z zagrożeń zewnętrznych. Do zakresu ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, ale wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne. Bank zarządza ryzykiem operacyjnym opierając się na przepisach Ustawy Prawo Bankowe, postanowieniach Uchwały nr 76/2010 z 10.03.2010 z późniejszymi zmianami, Uchwały 258/2011 z 04.10.2011 Komisji Nadzoru Finansowego, Rekomendacji M (oraz jej nowelizacji ze stycznia 2013), która uwzględnia wytyczne Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Polityka wewnętrzna Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym opisana została w dokumencie „Polityka Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym”, zaktualizowanym w grudniu 2013 (Uchwała Zarządu nr 491/2013).

Określono w nim m.in. cele modelu zarządzania ryzykiem operacyjnym:

1. zapewnienie i utrzymanie zgodności działalności Banku z wymogami prawnymi;
2. wspieranie bezpieczeństwa depozytów klientów i kapitału oraz stabilności wyniku finansowego Banku;
3. utrzymywanie ryzyka operacyjnego na akceptowalnym i uzasadnionym biznesowo poziomie, monitorowanie tego poziomu;
4. opiniowanie i usprawnianie procedur i procesów bankowych w celu redukcji ryzyka operacyjnego;
5. zwiększenie satysfakcji klientów i pozycji konkurencyjnej Banku;
6. obniżenie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Na podstawie raportu kwartalnego: „Ocena ryzyka operacyjnego w Alior Bank S.A.” Zarząd Banku dokonuje okresowej oceny realizacji założeń Polityki w zakresie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Operacyjnego (Regulamin działania KRO określa Uchwała Zarządu nr 244/2013, ostatnia nowelizacja w czerwcu 2013), który jest ciałem doradczym wspierającym Zarząd w efektywnym zarządzaniu ryzykiem operacyjnym. KRO monitoruje poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne i ocenia sytuację w zakresie ryzyka operacyjnego w skali całego Banku. Wydaje także rekomendacje i podejmuje decyzje, których celem jest zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego, a w razie ich wystąpienia ograniczenie skutków finansowych.

Bieżącym monitorowaniem ryzyka operacyjnego oraz rozwojem metodyk jego kontroli, zajmuje się Biuro Ryzyka Operacyjnego. Wydzielenie w strukturze Biura Ryzyka Operacyjnego raportującego bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu Banku jest wypełnieniem zaleceń KNF (zgodnie z nową Rekomendacją M) i zapewnia niezależność tej jednostki od procesów operacyjnych.

Bank prowadzi ewidencję zdarzeń, incydentów i strat operacyjnych, która umożliwia efektywne analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego. Proces ewidencji zdarzeń, incydentów i strat operacyjnych, zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją rejestracji zdarzeń operacyjnych w Alior Banku S.A.” (Uchwała Zarządu nr 446/2009), jest wspomagany przez informatyczny system zarządzania ryzykiem operacyjnym *OpRisk*

Suite. Analiza i monitoring danych z tego systemu są wykorzystywane do zarządzania ryzykiem operacyjnym we wszystkich obszarach Banku i w Biurze Maklerskim.

Prawidłowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma wpływ na stabilny i bezpieczny rozwój.

W 2013 r. zarejestrowano łącznie 1 144 strat operacyjnych o łącznej wartości 4 881 tys. zł. W porównaniu z 2012 r. wartość strat operacyjnych uległa zwiększeniu o 2 421 tys. zł.

Straty operacyjne – dane ogólne za rok 2013:

TYP DANYCH	STRATA OPERACYJNA BRUTTO/ KWOTA ODZYSKANA		
	2013	2012	
ŁĄCZNA KWOTA STRATY BRUTTO	NORMALNE STRATY OPERACYJNE	2 828	2 460
	KREDYTOWE STRATY OPERACYJNE	2 053	0
KWOTY ODZYSKANE Z TYTUŁÓW INNYCH NIŻ UBEZPIECZENIA		616	79
KWOTY ODZYSKANE Z TYTUŁU UBEZPIECZENIA		133	1 507
LICZBA STRAT OPERACYJNYCH		1144	684

Straty operacyjne - według kategorii za rok 2013:

KATEGORIA STRATY	KWOTA STRATY BRUTTO	
	2013	2012
1. Wewnętrzne oszustwa	75	497
2. Zewnętrzne oszustwa	2 417	366
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	17	0
4. Uszkodzenie / utrata zasobów fizycznych	361	236
5. Awarie systemów	120	13
6. Nieodpowiednie praktyki sprzedaży	1 312	900
7. Nieautoryzowane działania pracowników	73	34
8. Czynniki zewnętrzne	42	27
9. Procesy zarządcze	0	0
10. Wykonywanie transakcji, dostawy i zarządzanie procesami	464	387
RAZEM	4 881	2 460

Istotnym zdarzeniem operacyjnym mającym miejsce w styczniu 2013 r. było wyłudzenie przez Partnera Handlowego 157 pożyczek na dane Klientów na kwotę 1,5 MPLN (z czego 0,1 MPLN to składka ubezpieczeniowa do odzyskania od Towarzystwa Ubezpieczeniowego po zamknięciu sprawy).

Podjęte działania:

- wdrożenie dziennego monitoringu aktywności/oceny Partnerów Handlowych (RAPORT EWS – Early Warning System).
- bieżąca weryfikacja telefoniczna wybranych Klientów (po uruchomieniu kredytu) na podstawie zidentyfikowanych alertów w Raporcie EWS (np. gwałtowny wzrost uruchomień wniosków przez Partnerów Handlowych).

- uszczelnienie procesu weryfikacji Partnerów Handlowych oraz pracowników PH – weryfikacja po stronie DBE, wprowadzenie Kart współpracy, okresowa (półroczna) wsteczna weryfikacja PH.

Do celu bieżącego monitorowania stanu i profilu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodykę kluczowych wskaźników ryzyka (Key Risk Indicators - KRI). Za jej pomocą monitoruje zmiany czynników ryzyka operacyjnego i trend zmian ekspozycji na ryzyko oraz zapewnia wczesne wykrywanie wzrostu poziomu zagrożenia operacyjnego we wszystkich obszarach swojej działalności. Monitoring odbywa się w cyklach miesięcznych, a wartości KRI są analizowane i omawiane na spotkaniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego, a także przekazywane Zarządowi Banku.

Polityka Banku stanowi, że bieżąca kontrola ryzyka operacyjnego dotyczy jednostek na wszystkich poziomach organizacyjnych i wszystkich pracowników Banku. Pracownicy Banku na bieżąco kontrolują poziom ryzyka operacyjnego w obszarze obsługiwanych przez siebie procesów i aktywnie minimalizują to ryzyko, podejmując wszelkie możliwe działania mające na celu uniknięcie strat operacyjnych.

Proces ograniczania ryzyka operacyjnego jest jednym z najważniejszych wchodzących w skład zarządzania ryzykiem operacyjnym, ponieważ decyzje o ograniczaniu ryzyka operacyjnego, każdorazowo bezpośrednio kształtują profil ryzyka operacyjnego. Zarząd Banku na podstawie rekomendacji Komitetu Ryzyka Operacyjnego dotyczących obszarów działalności Banku szczególnie narażonych na zagrożenia operacyjne, podejmuje decyzje odnośnie dalszych działań Banku w kierunku ograniczenia, akceptacji ryzyka operacyjnego lub zaprzestania działalności w danym obszarze, której towarzyszy nieakceptowalna ekspozycja na ryzyko operacyjne. W przypadku zidentyfikowania istotnych zagrożeń operacyjnych dla Banku Zarząd podejmuje także decyzję o konieczności ograniczenia ryzyka operacyjnego poprzez wykup właściwych polis ubezpieczeniowych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Alior Banku SA jest realizowany systemowo z zachowaniem odpowiedzialności przypisanej na różnych szczeblach zarządzania tym ryzykiem. Identyfikowane zdarzenia operacyjne są wnikliwie analizowane w celu wdrożenia działań naprawczych ograniczających tego typu ryzyko w przyszłości.

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i prezentowany w miesięcznych raportach zarządczych Komitetowi Ryzyka Organizacyjnego oraz kwartalnie Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Wysokość strat utrzymywała się przez cały 2013 r. poniżej, przyjętego przez Zarząd, limitu dla strat operacyjnych.

W 2013 r. w ramach BCM (ang. *Business Continuity Management* - zarządzanie ciągłością działania) realizowano przede wszystkim prace związane z optymalizacją i rozwojem Systemu Zarządzania Ciągłością Działania.

W tym celu m.in.

1. Rozpoczęto kolejną edycję Analizy Wpływu na Działalność (ang. *Business Impact Analysis*).
2. Zaktualizowano strategię działania w sytuacjach awaryjnych i kryzysowych:
 - a. zaktualizowano upoważnienia dla działań Sztabu Antykryzysowego oraz „Politykę Zarządzania Ciągłością Działania” i „Instrukcję Zarządzania Awaryjnego i Kryzysowego” w Alior Bank S.A. (Uchwała Zarządu Nr 328/2013),
 - b. określono nowe lokalizacje zapasowe dla krytycznych procesów realizowanych w Krakowie i Warszawie.

3. Opracowano bądź zaktualizowano rozwiązania awaryjne i Plany Zachowania Ciągłości Działania (ang. *BCP - Business Continuity Plan*) dla procesów krytycznych i kluczowych Outsourcer'ów:
 - a. wdrożono 3 nowe BCP,
 - b. zaktualizowano 9 BCP,
 - c. wdrożono nowy tryba awaryjny dla Alior Sync,
 - d. utworzono awaryjne listy dystrybucyjne dla kluczowych Outsourcerów i zaktualizowano wszystkie obecnie istniejące listy awaryjne,
 - e. zaktualizowano Instrukcję BCM dla Oddziałów Alior Express.
4. Przeprowadzono 8 testów rozwiązań awaryjnych oraz 4 Testy Warunków Skrajnych dla kluczowych Insourcerów.
5. Budowano świadomość o zachowaniu ciągłości działania w Banku:
 - a. przeprowadzono 8 szkoleń z awaryjnego trybu obsługi Klienta w Oddziałach / AEX w sytuacji niedostępności aplikacji SOK,
 - b. opracowano szkolenie z trybu awaryjnego dla Infolinii Alior Sync i Wirtualnego Oddziału,
 - c. zaktualizowano portal BCM,
 - d. opracowano Instrukcję postępowania przez Oddziały/ AEX z chwilą awarii zasilania, łącza/systemu/sprzętu teleinformatycznego.

8. Fundusze własne

Fundusze własne Grupy składają się z funduszy podstawowych i uzupełniających.

Na 31.12.2013 r. fundusze podstawowe obejmowały:

- fundusze zasadnicze:
 - kapitał wpłacony;
 - kapitał rezerwowany;
- pozycje pomniejszające fundusze podstawowe:
 - wartości niematerialne;
 - strata z lat ubiegłych;
 - niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży;
- pozycje dodatkowe funduszy podstawowych:
 - zysk zweryfikowany przez biegłego rewidenta.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Strukturę funduszy własnych Grupy prezentuje poniższe zestawienie.

Pozycje funduszy własnych	Stan 31.12.2013	Stan 31.12.2012 Dane przekształcone
Fundusze podstawowe	1 995 004	1 801 900
Fundusze zasadnicze banku*	2 247 335	2 075 818
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-480 233	-335 048
Wartości niematerialne	-188 050	-157 940
Strata z lat ubiegłych	-273 728	-176 754
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-18 455	-354
Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	227 902	61 130
Zysk zweryfikowany przez biegłego rewidenta	227 902	61 130
Fundusze uzupełniające	341 311	350 205
Pożyczka podporządkowana	340134	339 279
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	1 177	10 926
Fundusze własne	2 336 315	2 152 105

*)2 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego w drodze emisji akcji zwykłych na okaziciela serii G w kwocie 63 582 960,00 (słownie sześćdziesiąt trzy miliony pięćset osiemdziesiąt dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt złotych)

9. Wymogi kapitałowe

Na koniec 2013 r. łączny wymóg kapitałowy obejmował wymogi z tytułu:

- ryzyka walutowego;
- ryzyka ogólnego stóp procentowych;
- ryzyka cen towarów, cen instrumentów dłużnych oraz cen kapitałowych papierów wartościowych;
- przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań;
- przekroczenia progu koncentracji kapitałowej;
- ryzyka kredytowego;
- ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozliczenia i dostawy;
- ryzyka operacyjnego.

Przy wyliczaniu wymogów kapitałowych na 31.12.2013 r. Bank stosował przepisy zawarte w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego 76/2010 z dnia 10 marca 2010 r. z późniejszymi zmianami:

- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego liczony był z zastosowaniem metody podstawowej zgodnie z załącznikiem nr 6 w/w Uchwały;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych liczony był z zastosowaniem metody terminów zapadalności zgodnie z załącznikiem nr 10 w/w Uchwały;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka:
 - cen towarów liczony był z zastosowaniem metody uproszczonej zgodnie z załącznikiem nr 7 w/w Uchwały;
 - cen kapitałowych papierów wartościowych liczony był z zastosowaniem metody uproszczonej zgodnie z, załącznikiem nr 8 w/w Uchwały;

- szczególnego cen instrumentów dłużnych liczony był z zastosowaniem metody podstawowej zgodnie z, załącznikiem nr 9 w/w Uchwały;
- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań – zgodnie z załącznikiem nr 12 w/w Uchwały;
- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej – zgodnie z załącznikiem nr 13 w/w Uchwały;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego liczony był z zastosowaniem metody standardowej zgodnie z załącznikiem nr 4 w/w Uchwały. W roku 2013 Bank nie stosował procedur saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozliczenia i dostawy liczony był zgodnie z załącznikiem nr 11 w/w Uchwały, wymóg z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta liczony był z zastosowaniem metody standardowej;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego liczony był z zastosowaniem metody standardowej – zgodnie z załącznikiem nr 14 w/w Uchwały.

Jako, że całkowita pozycja walutowa na koniec 2013 r. nie przewyższała 2% funduszy własnych Banku wymóg z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0. Wartość zerową osiągnął także wymóg z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, przekroczenia progu koncentracji kapitałowej oraz ryzyka rozliczenia i dostawy.

Wymóg kapitałowy kształtował się zgodnie z poniższym zestawieniem:

Rodzaj ryzyka	Stan 31.12.2013	Stan 31.12.2012 Dane przekształcone
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, w tym:	28 197	16 385
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	0	0
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów,	2 085	1 315
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	312	219
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	33	9
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	25 767	14 842
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0	0
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0	0
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	116 263	75 477
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 384 571	1 022 137
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta	14 344	15 429
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy	0	0
Razem	1 543 375	1 129 428

Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego wg klas ekspozycji przedstawiał się następująco:

Klasa ekspozycji	Stan 31.12.2013	Stan 31.12.2012 Dane przekształcone
Rządy i banki centralne	1 239	1 334
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	1 063	830
Wielostronne banki rozwoju i organizacje międzynarodowe	0	0
Institucje-banki	18 858	26 590
Przedsiębiorcy	312 938	208 159
Detaliczne	461 446	358 397
Zabezpieczone na nieruchomościach	482 229	347 791
Przeterminowane	57 614	25 840
Nadzorcze kategorie wysokiego ryzyka	4 596	7 546
Obligacje zabezpieczone	0	0
Krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	0	0
Jednostki uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Pozostałe ekspozycje	44 588	45 650
RAZEM	1 384 571	1 022 137

10. Kapitał wewnętrzny

W Alior Banku S.A. funkcjonuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) zgodny z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie, aby wszystkie ryzyka, na które narażony jest Bank, były analizowane pod kątem istotności oraz, aby Bank posiadał odpowiednią ilość kapitału dla pokrycia ryzyka uznanego za istotne.

Proces ten obejmuje następujące fazy:

- identyfikacja ryzyk istotnych;
- kwantyfikacja poszczególnych ryzyk oraz całkowitego kapitału wewnętrznego;
- testowanie warunków skrajnych;
- raportowanie i monitorowanie celów kapitałowych, w tym limitów alokacji kapitału dostępnego;
- zarządzanie kapitałem i planowanie kapitałowe;
- przegląd procesu.

Każda faza podlega regularnej weryfikacji, w celu dostosowania jej do aktualnej sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej Banku.

10.1. Analiza ryzyka oraz wybór istotnych rodzajów ryzyka

Bank dokonuje regularnego przeglądu wszystkich możliwych rodzajów ryzyka, które mogą zagrozić realizacji celów Banku oraz klasyfikuje je jako istotne lub nieistotne w działalności Banku. Przegląd ten przeprowadzany jest raz na rok lub częściej, jeżeli wystąpią przesłanki zmiany profilu ryzyka Banku lub jego otoczenia.

Na 31.12.2013 r. Bank uznawał następujące rodzaje ryzyka za istotne:

- ryzyko kredytowe - niewypłacalności (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta);
- ryzyko kredytowe – koncentracji w branży;
- ryzyko kredytowe – koncentracji wobec klienta, grupy klientów powiązanych, a także wobec grup kapitałowych;
- ryzyko kredytowe – koncentracji w walucie;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko płynności;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej;
- ryzyko modeli
- ryzyko biznesowe
- ryzyko utraty reputacji.

Dla każdego istotnego rodzaju ryzyka Bank ustala metodę szacowania wysokości kapitału niezbędnego na jego pokrycie.

Dla rodzajów ryzyk uznanych za istotne w Banku na 31.12.2013 r. funkcjonowały następujące metody szacowania wielkości kapitału wewnętrznego:

- ryzyko kredytowe (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta) – połączenie statystycznej metody oszacowania starty nieoczekiwanej na portfelu kredytowym oraz regulacyjnej metody standardowej
- ryzyko kredytowe koncentracji branżowej – metoda statystyczna oszacowania straty nieoczekiwanej przy założeniu niekorzystnego scenariusza poziomu zdarzeń niewypłacalności z uwzględnieniem charakterystyki branży
- ryzyko kredytowe koncentracji wobec klienta – statystyczna metoda oszacowania starty nieoczekiwanej przy uwzględnieniu agregacji ekspozycji wobec pojedynczego Klienta
- ryzyko kredytowe koncentracji w walucie – statystyczna metoda oszacowania starty nieoczekiwanej przy uwzględnieniu deprecjacji PLN wobec głównych walut, która wpływa na wzrost ekspozycji walutowych
- ryzyko operacyjne – metodyka oparta o stopę zwrotu z aktywów w sektorze bankowym.
- ryzyko płynności – model wewnętrzny oparty na scenariuszach kryzysowych
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – model wewnętrzny oparty na metodzie VaR
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej – model wewnętrzny oparty na metodzie VaR
- ryzyko modeli – model ekspercki alokacji kapitału na modele generujące duże ryzyko
- ryzyko biznesowe - metoda ekspercka uzależniona od wyników testów warunków skrajnych
- ryzyko utraty reputacji - metoda ekspercka oparta o analizę ilościową wskaźników ryzyka utraty reputacji

Oszacowane kwoty są agregowane, aby ustalić kwotę kapitału wymaganego na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka ponoszonego przez Grupę. Grupa stosuje konserwatywne podejście przez brak uwzględniania efektu korelacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

10.2. Monitorowanie procesu

Wielkość kapitału wewnętrznego, oszacowanego dla poszczególnych istotnych rodzajów ryzyka, jest regularnie monitorowana w odniesieniu do wielkości kapitału dostępnego. Wyniki monitoringu są regularnie raportowane organom kierującym Bankiem.

Proces ICAAP i jego dokumentacja podlegają przeglądowi. W czasie przeglądu sprawdza się, czy ICAAP odpowiada charakterowi i wielkości działalności Banku, czy istnieje wyraźne powiązanie pomiędzy poziomem wymaganego kapitału, a strategią działalności oraz apetytem na ryzyko. Przegląd ten odbywa się raz w roku lub w momencie wystąpienia znaczących zmian w środowisku wewnętrznym lub zewnętrznym Banku.

11. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

11.1 Proces ustalania polityki zmiennych wynagrodzeń

Regulacja, zwana dalej Polityką, normuje zasady stosowane przez Alior Bank S.A. dotyczące zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Alior Banku S.A. Zasady Polityki ustalono w oparciu o postanowienia Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemem zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonania przeglądu procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. Polityka wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i przeciwdziała podejmowaniu nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku. Polityka wspiera realizację strategii działalności Banku oraz ogranicza potencjalny konflikt interesów.

Polityka reguluje zasady dotyczące Komitetu ds. Wynagrodzeń, który powołuje uchwałą, spośród swoich członków, Rada Nadzorcza.

Polityka Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Alior Bank S.A. została przyjęta Uchwałą nr 97/2011, zmienioną następnie Uchwałą nr 33/2013 Rady Nadzorczej banku.

W proces przygotowania Polityki zaangażowani byli:

Rada Nadzorcza:

- zatwierdza Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
- powołuje spośród swoich członków Komitet ds. Wynagrodzeń;
- zapoznaje się z raportami Departamentu Audytu Wewnętrznego, zwanym dalej DAW;

- może zlecać DAW dodatkowe przeglądy aktualności i funkcjonowania Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- nakazuje Zarządowi dokonanie aktualizacji Polityki;
- nadzoruje przestrzeganie ustalania w Banku Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- podejmuje decyzję, w której wyraża zgodę, lub odmawia zgody na wypłatę w całości lub części zmiennych składników wynagrodzeń członkom Zarządu oraz Dyrektorowi DAW. Zgoda na wypłatę całości lub części albo odmowa wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń uzależniona jest od oceny efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze;

Zarząd:

- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnej Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- zatwierdza, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Wynagrodzeń, stanowiska kierownicze w Alior Banku S.A. podlegające rygorom Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- może zlecić DAW dokonanie dodatkowego przeglądu aktualności Polityki zmiennych składników wynagrodzeń i sporządzenie raportu;
- podejmuje decyzję, w której wyraża zgodę, lub odmawia zgody na wypłatę w całości lub części zmiennych składników wynagrodzeń innym osobom niż członek Zarządu i Dyrektor DAW. Zgoda na wypłatę całości lub części albo odmowa wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń uzależniona jest od oceny efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze;

Komitet Wynagrodzeń:

- doradza Radzie Nadzorczej i Zarządowi Alior Bank w zakresie realizacji Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku
- wydaje opinie na temat Polityki, z uwzględnieniem zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, a także interes akcjonariuszy Banku,
- opiniuje dopuszczalność wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń w części dotyczącej odroczonej płatności zmiennych składników wynagrodzenia podlegających postanowieniom Polityki;
- opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, związane z zarządzaniem ryzykiem, z zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- opiniuje klasyfikację stanowisk podlegających rygorom Polityki.
- dokonuje oceny wykonania celów indywidualnych osób objętych zasadami programu motywacyjnego Alior Bank SA. oraz przedstawia rekomendacje dotyczące przydziału warrantów subskrypcyjnych.

W 2013r., Komitet ds. Wynagrodzeń pracował w następującym składzie:

1. Przewodnicząca:
Helene Zaleski, Przewodnicząca Rady Nadzorczej Alior Bank S.A.
2. Członkowie:
Józef Wancer – Członek Komitetu do 05.09.2013 r.
Marek Michalski – Członek Komitetu.

Departament Audytu Wewnętrznego:

- dokonuje nie rzadziej niż raz w roku przeglądu Polityki zmiennych składników wynagrodzeń i sporządza stosowny raport;
- w terminie do dnia 31 marca każdego roku, za pośrednictwem Dyrektora Audytu Wewnętrznego, przedstawia Radzie Nadzorczej raport z przeglądu Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- dokonuje przeglądu aktualności Polityki zmiennych składników wynagrodzeń w innych terminach na zlecenie Rady Nadzorczej, Zarządu, Członka Zarządu nadzorujący Obszar Zasobów Ludzkich;

Dyrektor Obszaru Zasobów Ludzkich:

- prowadzi oraz aktualizuje Wykaz stanowisk kierowniczych podlegających rygorom Polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- przesyła do Komisji Nadzoru Finansowego dane, o których mowa w § 34 ust 1 uchwały 258/2011 KNF;
- prowadzi rejestr i przechowuje pisemne oświadczenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zobowiązujące do nie korzystania z własnych strategii hedgingowych lub ubezpieczeń dotyczących wynagrodzenia i odpowiedzialności, z wyłączeniem ubezpieczeń obowiązkowych wynikających z przepisów szczególnych, które neutralizowałyby środki podejmowane w odniesieniu do tych osób w ramach realizacji Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, podlegającymi rygorom Polityki, są:

- Członkowie Zarządu;
- Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego
- Dyrektorzy Jednostek mający wpływ na działalność kredytową Banku;
- inne stanowiska wskazane przez Zarząd, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Wynagrodzeń.

W zakresie przygotowania Polityki Alior Bank S.A. nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego.

11.2 Kryteria pomiaru i oceny wyników osób zajmujących stanowisko kierownicze

Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane lub wypłacane, gdy odpowiada sytuacji finansowej całego Banku oraz jest uzasadnione wynikami tego Banku, efektami pracy jednostki organizacyjnej, w której osoba była zatrudniona oraz efektami pracy tej osoby. Wynagrodzenie zmienne jest rozliczane i wypłacane w sposób przejrzysty, zapewniający efektywną realizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Wysokość wynagrodzenia zmiennego stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku.

Wynagrodzenie przypadające z tytułu rozwiązania umowy, odzwierciedla nakład pracy, wydajność i jakość pracy w ciągu ostatnich trzech lat zajmowania stanowiska kierowniczego w Banku.

Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego bazy kapitałowej.

Jeżeli Bank skorzysta z wyjątkowej interwencji publicznej, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. Nr 39, poz. 308, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych, (Dz. U. Nr 40, poz. 226 oraz z 2011 r. Nr 38, poz. 196), to :

- w przypadku zagrożenia utrzymania solidnej bazy kapitałowej oraz terminowego wycofania się ze wsparcia publicznego, wynagrodzenie zmienne będzie wypłacane jedynie w przypadku, gdy Bank osiąga zysk netto;
- Bank dostosowuje wysokość i składniki wynagrodzenia w celu wsparcia prawidłowego zarządzania ryzykiem i długoterminowego wzrostu wyników Banku, w tym wprowadza ograniczenia wynagrodzeń Zarządu Banku;
- wynagrodzenie zmienne wypłaca się Zarządowi Banku jedynie w uzasadnionych przypadkach.

Wyniki Banku przyjmowane w celu określenia zmiennych składników wynagrodzenia uwzględniają koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej;

W przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze w Banku oraz wyników Banku w obszarze odpowiedzialności tej osoby z uwzględnieniem wyników całego Banku.

Przy ocenie indywidualnych efektów pracy brane są pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe. Ocena wyników odbywa się, co rok w odniesieniu do poszczególnych okresów oceny obejmujących trzy poprzednie lata (z zastrzeżeniem, że pierwszy okres oceny obejmuje 2012 i 2013 r.) tak, aby wysokość wynagrodzenia zmiennego uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Zmienne składniki wynagrodzenia niepodlegające Polityce, mają charakter wyjątkowy i występują jedynie przy rekrutacji nowych pracowników i ograniczają się do pierwszego roku zatrudnienia. Stałe składniki stanowią, w dacie ich przyznania, co najmniej 50% łącznego wynagrodzenia, tak, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nie przyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

11.3 Zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Zmienne składniki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku przyznawane są na następujących zasadach:

- Zmienne wynagrodzenie związane z danym okresem rocznym jest określane do końca marca danego roku (nazywanego dalej rokiem „0”) jako ustalony procent wynagrodzenia zasadniczego za dany rok w zależności od realizacji celów na dany rok;
- Po rozliczeniu celów rocznych wskaźnik procentowy, o którym mowa w ust. 11.1., jest ustalany i mnożony przez roczne wynagrodzenie podstawowe danej osoby dając wyjściową całkowitą kwotę wynagrodzenia zmiennego w złotych polskich, oznaczaną dalej jako X;
- Całość tej kwoty (100%) będzie wypłacona w formie instrumentu finansowego realizującego zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku;
- Wskazany instrument finansowy ustala się następująco:
 - a) do dnia 31 marca roku „1” ustalona będzie cena 1 akcji fantomowej Banku WA(0) na podstawie średniego kursu zamknięcia z 30 dni sesyjnych poprzedzających dzień 30 marca roku „0”;
 - b) wyznaczona zostanie liczba akcji „fantomowych” oznaczana L odpowiadająca wynagrodzeniu zmiennemu X. Użyta zostanie do tego celu formuła: $L = X / WA(0)$;
 - c) akcje fantomowe będą spieniężane i wypłacane w 4 transzach;
 - d) daty spieniężenia i wielkości transz są następujące:
 - Transza 1 zawiera liczbę akcji $L(1) = 49,9\% * L$ i będzie spieniężona dnia 30 czerwca roku „1”;
 - Transza 2, Transza 3 i Transza 4 – każda ($L(2)$, $L(3)$ i $L(4)$) zawiera po $16,7\% * L$ i będą spieniężane odpowiednio w dniach 31 marca roku „2” roku „3” i roku „4” następujących kolejno po roku „1”.

W przypadku osób uprawnionych, których stosunek pracy ustał przed datą wypłaty każdej z kolejnych transz, Rada Nadzorcza dokona oceny pracy danej osoby i podejmie uchwałę w sprawie wypłaty:

- wartość pieniężna Transz 1 do 4 wypłacana w ciągu tygodnia od daty spieniężenia jest obliczana z użyciem wyceny wartości 1 akcji fantomowej Banku w każdej z dat spieniężenia za pomocą formuły analogicznej do formuły z punktu b);
- $WA(i)$ jest średniego kursu zamknięcia z 30 dni sesyjnych poprzedzających dzień 30 marca roku „i”;
- wypłacane kwoty wynoszą odpowiednio:
$$\text{Wypłata transzy } (i) = L(i) * WA(i).$$

Uchwałą Rady Nadzorczej nr 34/2013r został przyjęty regulamin Programu Motywacyjnego, w ramach, którego przydzielane są członkom Zarządu Banku oraz innym Osobom Uprawnionym warranty subskrypcyjne uprawniające do akcji emitowanych przez Bank na podstawie Uchwały Nr 28/2012 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Alior Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie z dnia 19 października 2012 roku.

Celem realizacji Programu jest stworzenie dodatkowych bodźców motywujących jego uczestników do efektywnego kierowania Bankiem oraz podejmowania wysiłków nakierowanych na dalszy trwały rozwój Banku oraz realizację długoterminowych interesów akcjonariuszy poprzez doprowadzenie do wzrostu giełdowej ceny akcji Banku oraz utrzymania wzrostu wartości aktywów netto Banku i jego spółek zależnych.

Całość kwoty wynagrodzenia zmiennego osobom objętym rygorami Polityki (100%) może być również wypłacona w formie Warrantów Subskrypcyjnych wynikających z w Programu Motywacyjnego.

Uwzględniając powyższe zasady, wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w 2013 r. (w tym zarząd) w podziale na linie biznesowe kształtowały się następująco:

Obszar Biznesowy	Wartość wynagrodzenia wraz z narzutami w mln zł
Bankowość Korporacyjna	5,84
Bankowość Detaliczna	1,08
Obszar Zarządzania Ryzykiem	3,29
Pozostałe jednostki	8,6
Razem	18,81

Poniżej przedstawiono zbiorcze informacje ilościowe (w mln zł):

Informacje ogólne	wynagrodzenie całkowite za cały rok obrotowy		wynagrodzenie zmienne za cały rok obrotowy		wynagrodzenie zmienne przyznane za dany rok obrotowy		wynagrodzenie odroczone przyznane za lata ubiegłe		wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku pracy		
	grupa stanowisk	liczba osób	stałe	zmienne	gotówka	instrumenty finansowe	wysokość wynagrodzenia	przyznane za lata ubiegłe - wypłacone w danym roku	przyznane w danym roku - wypłata w latach kolejnych	wartość płatności	liczba osób
Członkowie Zarządu	8	14,25	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	4,42	1
Osoby bezpośredni o podległe Członkom Zarządu	7	4,46	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku	1	0,10	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
najwyższa płatność na rzecz jednej osoby związana z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku pracy										4,42	